

ЕХО

50

ЧАСОПИС СРЕДЊЕ ШКОЛЕ БРУС

50

ГОДИНА XXI * БРОЈ 50 * БРУС * МАРТ 2022.

КАКО ЛАКШЕ
УЧИТИ

ЂАК
ГЕНЕРАЦИЈЕ
2020/2021.

ЕХОВА
РАЗГЛЕДНИЦА

ЕХО-ПРИЧА

ШЕСТ ЗЛАТНИХ МЕДАЉА НА
32. ЗБОРУ УГОСТИТЕЉСКО-
ТУРИСТИЧКИХ РАДНИКА СРБИЈЕ

ТРЕЋЕ МЕСТО УЧЕНИЦЕ НАШЕ
ШКОЛЕ НА ПОЕТСКОМ КОНКУРСУ

ЕХОВ УМЕТНИЧКИ
КУТАК

ДА ЛИ СТЕ ЗНАЛИ...?

АКТИВАН(А) САМ ЈА,
АКТИВАН(А) СИ ТИ...

ГОДИШЊИЦЕ У
СВЕТУ ПИСАЦА

ГЕНЕРАЦИЈА
2021/2022.

ИТ ГИМНАЗИЈА

ПРЕДУЗЕТНИШТВО
2. МЕСТО НА
ТАКМИЧЕЊУ

РЕЧ УРЕДНИКА

Драги еховци, добро дошли!

Након неког времена, ево и нас поново. Надамо се да смо и ми вама недостајали као и ви нама. Из свима добро познатог разлога нисмо се дружили годину и по дана па смо се потрудили да се овим мартовским бројем представимо што занимљивије, али и да нашу школу представимо онако како доликује. Као што вам је већ и познато, 29. марта се обележава Дан школе тако да ово издање часописа отварамо једним текстом који има везе управо са школом, али школом уопштено гледано. Пошто је епидемија увелико утицала на све у вези са школом, нарочито на само учење, решили смо да се захваљујући нашем педагогу мало подсетимо на који начин треба учити. Пажњу смо посветили и нашим драгим професорима који су отишли у пензију, али и глумцима који су посетили нашу варошицу. Иако је протекло време било згодно за гледање филмова, серија и читање књига, ипак вам доносимо неке предлоге истих. Такмичења и одређених школских активности је свакако било, па смо направили осврт и на тај део у дешавањима наше школе. Издвојићемо за вас и поруку матурантима једне наше професорке математике, као и њихових разредних старешина који су били уз њих. Морам се похвалити и интервјуима са нашим ученицама песникињама којима је општина издала збирке песама, али и одличним сликама које су наши ученици припремили. Много текстова још има своје место у овом броју, а ми користимо ову прилику да се захвалимо свима који су допринели да припремимо овај педесети број нашег часописа.

Еховски поздрав и уживајте!

Главни и одговорни уредник
Марија Стојић, професор српског језика
и књижевности

Заменик уредника
Наталија Миљковић II1

Техничка обрада
Перица Стевановић, професор
рачунарства и информатике

Лектура и коректура
Марија Стојић, Наталија Миљковић

Аутори текстова (чланови Новинарске
секције, остали ученици и професори)

Анђела Аврамовић IV4

Анђела Јовановић II1

Сања Којић III1

Игор Лазаревић II3

Немања Марковић II1

Наталија Миљковић II1

Анастасија Милановић IV2

Давид Тодоровић II1

Маја Џодић IV4

Ивана Ђурић, педагог школе
Даница Јанић, професор математике
Љубиша Красић, професор српског
језика и књижевности
Марија Стојић, професор српског језика
и књижевности

е-mail адреса часописа:
novinarska.sekcija.brus.@gmail.com

САДРЖАЈ

- (4) КАКО ЛАКШЕ УЧИТИ
- (5) „ПУТЕМ ЗВЕЗДАНЕ ПРАШИНЕ“
- (6) БАК ГЕНЕРАЦИЈЕ 2020/2021.
- (7) ЛАТИЦЕ У ДИМУ И ПЕПЕЛУ
- (8) „ОНО ШТО ЈЕ ИЗМИШЉЕНО ВРЕДИ ОНОЛИКО КОЛИКО У ЊЕМУ ЖИВИМО“
- (11) ВАЖНО ЈЕ УЧЕСТВОВАТИ... И ПОБЕДИТИ
- (13) АКТИВАН(А) САМ ЈА, АКТИВАН(А) СИ ТИ...
- (16) ПРОФЕСОРКА ЉИЉАНА ЖИВАНЧЕВИЋ
- (17) ПРОФЕСОРКА СНЕЖАНА МИЛАДИНОВИЋ
- (18) КОНФОРМИЗАМ
- (20) ОДЛИВ МОЗГОВА
- (22) ГЕНЕРАЦИЈА 2021/2022.
- (24) ФОТО-АЛБУМ
- (25) ЕХОВА РАЗГЛЕДНИЦА
- (27) ПСИХОАКТИВНЕ СУПСТАНЦЕ
- (30) ГОДИШЊИЦЕ У СВЕТУ ПИСАЦА
 - (30) РОМАНТИЗАМ АНИЦЕ САВИЋ РЕБАЦ
 - (32) "ИЗМЕЂУ НЕДРА ЗЕМЉЕ И НЕБЕСНОГ СВОДА"
 - (33) ТОЛКИН
- (35) „ЉУБАВ НА СЕОСКИ НАЧИН“
- (36) МАЛО О СПОРТУ
- (38) УНИВЕРЗУМИ ПОЈЕДИНАЦА – КЊИГЕ
- (40) СЕДМА УМЕТНОСТ
- (41) СЕРИЈСКИ ПРОГРАМ
- (42) ДА ЛИ СТЕ ЗНАЛИ...?
- (43) ИЗ ПЕРА ПРЕВОДИЛАЧКЕ СЕКЦИЈЕ
- (44) ЕХО-ПРИЧА
- (46) ЕХОВ УМЕТНИЧКИ КУТАК

КАКО ЛАКШЕ УЧИТИ

Учење можемо дефинисати као једну рупу без дна, што би значило да је бесконачно, недокучиво, неиспитано, неисцрпно, понекад тешко, понекад занимљиво. У вези са тим, а и због целе ситуације са пандемијом која је узроковала учење на даљину, решили смо да се мало подсетите савета како лакше учити, али и да се упознате са неким новим који вам могу помоћи.

У томе ће нам помоћи педагог наше школе, Ивана Ђурић. Овим саветима започињемо наш часопис, јер учење најпре можемо повезати управо са школом.

НАПОМЕНЕ ЗА ПОЧЕТАК

Ко год каже да је учити лако – лаже!

Ко год каже да је брзо – такође лаже!

Учење је веома захтеван процес, али није несавладиво.... И може да се убрза... Само је потребно мало упорности и систематски приступ.

ВАЖНО ЈЕ ИМАТИ НА УМУ

За учење је потребно време јер је успешно учење тесно повезано са управљањем временом. Губљење времена је навика која је чест узрок неуспешног учења. За почетак пробајте да кратко проанализирате јучерашњи дан и поставите себи следећа питања: шта сам јуче све радио/радила? Да ли сам урадио/урадила све што сам испланирао/ла да урадим? Ако нисам – који су разлози за то, а ако јесам – који су разлози за то? Колико времена у току јучерашњег дана ми је протекло у дангубљењу (непродуктивно проведеном времену)?

НАЈВАЖНИЈЕ

Основни разлог зашто треба да учите нису оцене, него развој својих интелектуалних капацитета, развој личности, и пре свега стицање самопоуздања, јер не постоји особа сигурна у себе а да има лош успех у школи. Често изгледа као да оцене нису битне, али дубоко у себи знате да кад добијете лошу оцену не осећате ни задовољство, ни срећу... Нема шансе да вам је свеједно!

Најважнији принципи управљања временом у учењу:

формулисање циља учења

Постављени циљ је наш највећи покретач. Највећи број ученика нема

постављен циљ учења, па је нужно да поставите циљ који ће вас подстицати. Тај циљ морате дубоко у себи осетити, мора бити од личног значаја и морате се посветити постизању тог постављеног циља

разлагање задатака на мање комаде

„Разбијањем“ великог задатка у серију мањих израдом распореда времена за сваки корак, можете урадити готово све што замислите уз много мање стреса и нервирања.

одређивање приоритета задацима

Направити листу најважнијих задатака у току дана, затим листу средње битних задатака које треба да обавите и, на крају листу задатака које ћете урадити ако вам остане слободног времена.

најтеже и најзахтевније ствари треба радити када сте најпродуктивнији и најконцентрисанији

На овај начин ћете најкомпликованије и најсложније ствари завршити док сте свежи, одморни и пуни енергије

Шест великих крадљиваца времена у учењу:

1. **Слабо планирање** – ученици често пропуштају да планирају, што доводи до тога да своју пажњу усмеравају на мање битне ствари, а пропуштају да заврше важне послове.
2. **Недостатак приоритета/циљева** – утиче на све што обављамо и на личном плану и на плану учења. Они који током дана остваре највише знају тачно шта желе да остваре. Нажалост, многи од нас мисле да се циљеви учења постављају годишње, а не дневно.

Резултат тога је превише утрошеног времена на небитне ствари, а не на ствари које су важне у нашем учењу.

3. **Одлагање** – Ако већ остављате нешто за касније, гледајте да то буду мање битне ствари, оне које неће оставити последице због неизвршавања. Велики проблем представља одлагање важних ствари.
4. **Прекидања** – откривено је да се за један сат неометаног рада уради исто колико и за четири сата ометаног (истраживачи са универзитета илиноис су открили да нам је после једног минута ометаног рада потребно 15 минута времена да се вратимо на ниво концентрације пре ометања). Прекидање долази из два извора, од особа и електронским путем. Телефон може бити највећи непријатељ ефикасности шест великих крадљиваца времена у учењу.
5. **Превише труда** – Многи ученици имају осећај да морају да заврше све у току једног дана и не дају себи времена да ураде ствари како треба. То води до половично довршених задатака у вези са учењем и осећаја неуспеха
6. **Претрпан сто** – Најуспешнији ученици раде на рашчишћеним столовима.

Ивана Ђурић, педагог школе

Путем звездане прашине

Драга моја свршена матуранткињо,
добро дошла у свет академских грађана.

Тако смо блиске, да ти могу писати о
различитим темама.

То право да будем блиска са тобом даје
ми низ успона и падова, као и широки
осмех на лицу са којим сваки пут уђем у
учионицу, увек изнова нову, јер ме
дочекују блиставим хоризонтима жеља
обасјани осмеси који тако подсећају на
тебе.

Толико подсећају на тебе, да сваки пут почињем махнито да скролујем и бивам изненађена колико једноставније и лакше данас успевам да савладам препреке него ти онда, а ипак са сетом спознајем колико си блиставија него ја сада, сребрна принцезо.

Тако блиставој, крхкој и несигурној рекла бих да се лако постаје оно што желиш, ако без непотребних страхова следиш себе. Буди то што јеси, онаква какву те знам и универзум је твој. Знај да срећа није у далеким просторствима којима тежиш. Сва срећа и сва просторства су у теби. Следи себе, и винућеш се високо!

За то су ти потребна различита искуства, можеш их искусити ако будеш пристојно (у складу са новом титулом академског грађанина) „лајала на звезде“ и то на све стране, тако да се за тобом дигне што више звездане прашине.

Признајем да ти се у неким стварима дивим. Било је смело „окачити“ у школским новинама, јавно, песму „Волим слово Ч“, чија су прва слова открила ту велику тајну љубав. За то сада већ не бих имала храбрости. Зато драга моја девојчице, сачувај ту храброст и дрскост. Ја је нисам сачувала...

А сви путеви у будућност, сва просторства и све слободе су у теби. Не заборави то!

Даница Јанић, професор математике

Ђак генерације 2020/2021.

Ђак генерације 2020/2021. је Михајло Марковић, данас бруцош Фармацеутског факултета а пре годину матурант Средње школе у Брусу. Нешто више о средњошколским данима рекао нам је у интервјуу који је пред вама.

Ехо: Зашто си пре неколико година одлучио да упишеш баш Гимназију а након завршетка средњошколског образовања баш Фармацеутски факултет?

Михајло: Гимназија у Брусу се и сада чини као једини избор у том тренутку, не само мој. Да поново могу да бирам, не бих изабрао другу школу, не бих мењао стечено искуство. Задовољан сам протеклим годинама. Не знам, ни не желим да знам за боље и горе. У Средњој школи у Брусу сам схватио да желим да се одрекнем оваквих поређења, тако су нестала ова, као и остала исцрпна преиспитивања. Фармацеутски факултет сам од малена желео да упишем, али сам управо схватио да сам само хтео да учим о фармацији, а на овом факултету тренутно у томе успевам.

Ехо: Колико ти је гимназија помогла при избору факултета?

Михајло: Заправо сам се у средњој школи заинтересовао за још много ствари поред фармације. На крају сам ипак одабрао фармацију, али нисам се ограничио изборима. Нисам у том одабиру видео крај, само промену. Друштвено све то делује нужно, али сам одлучио да само делује.

Ехо: Који предмет ти је из гимназијских дана остао у најлепшем сећању и због чега?

Михајло: Сви предмети су ми остали у сећању, што сматрам битним. Трудим се да осећаје не упоређујем, нити квалификујем као мање и више лепе јер не желим да видим себе без и једног од њих. Кроз средњу школу сам се највише приближио књижевности, и сада сваким даном, и надам се да сам захвалан на томе.

Ехо: На којим такмичењима си учествовао и које успехе си имао?

Михајло: Учествовао сам на разним такмичењима, али једино што вреди из свега тога је знање које сам стекао. А то што смо кроз знање успели да прожмемо такмичење, суптилно говори све о тој савремености.

Ехо: Којим речима би себе описао као гимназијалца, а којим као бруцоша Фармацеутског факултета?

Михајло: Мислим да сам као гимназијалац превише размишљао о потенцијалу и гушењу себе претенциозним убеђењима. А када наредни пут дођем у школу, сетићу се да нису ти ходници и зидови монотони, него ја који нисам знао за другачије.

Ехо: Како се постаје ђак генерације и да ли је било тешко постати ђак генерације?

Михајло: Ђак генерације се постаје освајањем престижних диплома на такмичењима, примерним владањем, и наравно неизоставним упоређивањем.

Ехо: Шта за тебе представља "титула" ђака генерације?

Михајло: Ништа. Све то одаје утисак четворогодишње борбе после које свако оде својим путем као да ничега другог није ни било. И када су ми честитали, размишљао сам довољно дуго о томе да искажем захвалност коју ни не осећам.

Ехо: Да ли имаш неки савет за садашње и будуће средњошколце при одабиру професије?

Михајло: Само немојте дозволити да било ко искористи вашу несигурност да испуњава сопствене замисли. И иако данас постоје многа занимања која су друштвено прихватљива и нормална, треба се осврнути на друштво и савременост. Не бих никада уписао права, политичке науке, нити било шта везано за савремене технологије. Тога сам се тренутно сетио, има још доста тога што је најгоре.

Ехо: Да ли имаш неки савет у вези са учењем за садашње и будуће средњошколце?

Михајло: Немам савет за учење, осим савета да никад доста преиспитивања о употреби наученог.

Ехо: Где видиш себе за неколико година, конкретно након завршетка факултета?

Михајло: Трудим се да видим себе сада, то је веома тешко, а у будућности нити могу, нити ме брига. Као што Мика Антић каже: „Ко жури – закасниће“.

Латице у диму и пепелу

Катарина Милисављевић, бивша ученица наше школе, и **Миона Чолић**, ученица четврте године наше школе, објавиле су збирке песама, Катарина под називом „Од дима и пепела“ а Миона под називом „Латице“. Као гимназијалке написале су своје прве песме, а чији се број из године у годину повећавао и нашао своје место у наведеним збиркама. Веома нам је драго да се у нашој школи, па и у нашој општини, велика пажња посвећује писању поезије, а за шта је умногоме заслужан наш професор српског језика и књижевности, Љубиша Красић, који нам је својим рецензијама представио стваралаштво ових двеју песникиња. Катарина збирка песама је прошле године представљена у Културном центру Бруса, док нас представљање Мионине збирке тек очекује.

Ехо: Зашто је збирка песама насловљена „Од дима и пепела“?

Катарина: Када ми је објављивање збирке у глави стајало само као идеја, била сам убеђена да ћу је назвати „Ја наспрам разума“, али што сам више писала схватила сам да би наслов „Од дима и пепела“ био много адекватнији. Управо зато што моје песме и јесу тако настајале – од дима и пепела. Једноставно сам писала о свему што ми се дешава, о чему размишљам, што осећам и видим око себе, свесна да ће све то само остати иза мене и постати дим и пепео.

Ехо: Можеш ли нам рећи нешто више о самим циклусима песама од којих је сачињена збирка?

Катарина: Циклуси су заправо моја намера – или, боље је рећи, покушај – да некако групишем песме управо по томе о чему говоре. Мислим да о циклусима појединачно нема много шта да се каже. Сами наслови су довољни, а и волим да пустим људе да их схвате на неки свој начин.

Ехо: Шта или ко је утицао на твоје стваралаштво, па и на настанак збирке?

Катарина: Што се мог стваралаштва тиче, то је започето, пре свега, јер сам имала потребу да своје мисли и емоције „избацим“ из себе и поделим са другим људима, а за само објављивање збирке је најзаслужнији мој ментор и професор Љубиша Красић, чија је то била идеја. После њега наравно и пријатељи и породица, од којих сам добила неизмерну подршку.

Ехо: Песмама ког песника или песникиње би приближила своје песме?

Катарина: Заиста не знам како бих одговорила на ово. Никада нисам имала неког песника или песникињу на које бих гледала као узора или идола.

Ехо: Колико година си имала када је настао највећи број твојих песама?

Катарина: Рекла бих да сам највише писала у четвртој години средње школе, дакле 19 година, али доста песама које су у том периоду настале нису у збирци.

Ехо: А колико година си имала када је настала твоја прва песма?

Катарина: Са 15 година сам почела да пишем поезију. Пре тога сам мислила да ми писање стихова никако не би пошло за руком, па сам се држала прозе.

Ехо: Коју моћ треба да имаш па да ствараш песме „од дима и пепела“?

Катарина: Никако не бих рекла да нам је потребна било каква моћ за то, само храброст да своја осећања и мисли поделите са

остатком света, или бар начините опипљивим и себи и другима, спремни на критике и осуду.

Ехо: Опиши нам Катарину пре издавања збирке и након тога? Може се рећи и пре „сачињавања“ збирке и након тога?

Катарина: Заиста нема неке претеране разлике, осим што је Катарина из садашњости доста отворенија и самоуверенија од оне млађе Катарине, која ником није ни дозвољавала да приђе њеним бележницама.

Ехо: Шта или ко је твоја инспирација, твоје надахнуће?

Катарина: Апсолутно све што видим, чујем, осећам, мислим... Не могу да издвојим одређену ствар која ме инспирише и тера да пишем. Сматрам да се инспирација крије у самом уметнику и само чека да је нешто пробуди и мотивише да изађе ван.

Ехо: Шта би препоручила млађим генерацијама које пишу поезију? Како би им објаснила сврху поезије?

Катарина: Поезију сам увек сматрала као нешто кроз шта други људи могу да ме виде и чују, осете и проживе све оно што сам ја и – како сам се увек надала – разумеју. Наравно на разумевање нећемо баш увек наићи, и то је потпуно у реду, докле год смо свесни да је наша поезија само наша и да је настала из одређеног разлога или потребе. Шта год други рекли, и како год тумачили ваше стихове, будите свесни тога да сте створили нешто истински лепо и будите поносни на то.

Новинарска секција

ОНО ШТО ЈЕ ИЗМИШЉЕНО ВРЕДИ ОНОЛИКО КОЛИКО У ЊЕМУ ЖИВИМО

Када негде и некада сретнете Катарину, обавезно је зауставите и рукујте се са њом. То је најкраћи начин да осетите слободу и бунт, да осетите све оно што јесте некада били или све оно што никада нисте смели да будете. Или, пак, ако је не сретнете остаје вам ова књига песама из које свом снагом можете да упијате и слободу и бунт.

СИТНИЦЕ

Чудно је да млади људи велики део простора у својим животима остављају ситницама. Ситнице поезија чини огромним, чини да трепере, звече, одзвањају и јуре простором онога коме припадају и покрећу га. Покрећу у њему музику, терају га на плес и бестидност, терају га у песму. Једноставно, покрећу га а затим он покреће свет. И то је прва ситница о којој Катарина јасно говори – ЈА покрећем свет а не свет мене!

Тако покренути свет у њеној поезији је свет који разбија рутину што животу отима смисао, свет изван навикнутих и увек прилагођаваних корака онима које волимо, свет сећања других на њу, свет њихових прича о њој. Да, Катарина јесте центар својих

ситница, центар сопствене слободе, центар у којем је сваки пад узвишен и истински а у чијем трајању је једино памтљива лепота и љубав. Такви падови никада не могу бити одглумљени и једино сећање на њих јесте бол. Та бол је свезала њену слободу јер има чему и коме да се врати. Она је признаје да постоји, она јој је и творац и зна да ње нема слобода би била страшна јер не би имала коме да се врати. И, да, БОЛ – друга велика ситница.

Из ње се рађа мисао о тренутности, лакој пропадљивости и коначности. Избећи тако нешто једино је могућно записивањима. Записима о нама самима, нашим падовима, слободама, свему познатом и незнатом. И ту долазимо до јако битне одреднице у поезији, овог првог циклуса, Катарине Милисављевић. Записи о незнатом гоне нас да померамо границе и то незнано обликујемо као стварно и постојано, као вечито и далеко, као свемоћно и покретачко, као живот и смрт, да га именујемо као Бог. У том простору померених граница губимо све оно што смо некада били и рађамо мисао да га не можемо досегнути а камоли разрушити. И почињемо да га презиремо, да не верујемо у њега или да му се предајемо у потпуности. На крају заборављамо, рећи ће гласно песникиња, да смо га ми створили и предали га неком другом без борбе, дали том неком другом чак и име. И почели да верујемо у вечити круг: човек ствара Бога – Бог се окреће човеку – човек верује у Бога као творца – човек ствара Бога... (Ја, Камен). Да, трећа, и најмања, ситница – човек као ТВОРАЦ.

О НАЈВЕЋИМ ЉУБАВИМА СЕ ЋУТИ

Стиховима овог круга песама далека је патетика и нека болна сладуњавост. И то је добро и указује и на животну и песничку зрелост Катарину. Та зрелост упућује на неку другачију љубав – упућује на преиспитивање жеље о неком измаштаном мушкарцу док новчић пада у фонтану до растајања због дубоке повезаности и истости у размишљањима са оним са којим је све погрешно у времену у којем су заједно. И све је у њеној поезији на некој размеђи осећања попут оног међувремена између касне зиме и раног пролећа. Иако улазимо у расцветале дане, ноге нам носе и даље доста снега – иако снажно говоримо о ономе кога волимо и даље дубоко у нам живи све оно што је иза нас.

Можда су ти растанци једино што нам остаје као недељив спој са љубавима од којих смо отишли, а којима смо и даље посвећени, од којих и даље бежимо и враћамо им се а опет кријемо се јер други могу да их примете.

Та допадљивост која се разгранаву у љубави једино је што Катарина примећује и о чему пева као истинској срећи. Ако се крене даље у љубави, укључиће се оно вечито питање количине – ко даје више, ко не даје ништа – и доћи до закључка да највеће љубави и не постоје. Зато се о највећим љубавима и ћути. Пробуђени инат у њима рећи ће, и то речено потезаће увек као истину, да човек тешко хоће да призна да неког воли више од себе.

Исти тај инат неће ни покушати да заустави оног који одлази. Он ће јој тада само отворити врата, придржати кофер, неће сачекати да оде низ степениште, затвориће врата. И, да, она ће опростити све, признати да јој се и даље допада, и биће срећна.

ТИНЕЈЏЕРСКИ ДАНИ

И њена генерација носи са собом бајке као штит од стварности. Унутар тог штита налази се младост која ни о чему дубоко не мисли, која мисли само о долазећем лету све док оно не престане да постоји. И таква мисао је попут безусловне љубави, попут потпуне предаје. Некако љутито, Катарина, говори да никоме ништа не дугују, да све што имају тешко носе и тешко туђе прихватају, да све хоће али ретко шта дохватају, остају непотпуни, недовршени.

Тај бунт излази изван штита и додир са средином, као и код многих генерација раније, бива болан. И следи критика мале средине, критика њеног слепила за различитост у младим људима, за незаинтересованост шта се носи у коферима, за лак заборав свих туга и слабости уз лагани ручак и претерано слатки колач. И нису они криви, јасна је Катарина, које боје су им дате – они су са њима изашли у шаренило слободе. И оног тренутка када су изашли били су заборављени. Заборављене су све кривице које су узрок туча, дрогирања, опијања, самоубиства... Никада неће отворити очи и пустити гласове о њима тај мали град и ти мали људи у њему, ти велики градови и ти мали људи у њима.

Не, не грешу се када се дете учи да буде јако, говорљиво и храбро. Грешу се, закључиће Катарина, када се дете не научи да сме да се буде и тужно и слабо. Том двојству које у нама почива учимо се сами када се себи враћамо, а себи се враћамо тек када ставимо штит испод капута и додирнемо се са слободом.

КАД МИ ДОЂЕ ОНО МОЈЕ

Катарина је вољена, љубав у којој је други чувају је неоспорна, јака и постојана. Али та љубав је земаљска, вуче је ка тлу, свакодневним битностима, спутава јој лет. Немогућност да одлети, да се упусти у кораке који деле сан од јаве тера је и на врисак и на шапат. И шапат никог не окреће, никог не повија ка њој и зато ће да вришти јер људи, па и они који је воле, једино тако умеју да је чују.

И ово је само једна од назнака судбине песника и непознавање

његу као бића и као ствараоца. Милисављевићева ће рећи да је свуда има али као да није ту, као да је и нигде нема. Све је око ње, све се креће и сви се крећу, и сви мисле да је схватају, и сви знају да пише али нико не спознаје суштину:

**И то ми је што ме нико не пита
зашто пишем,
већ коме, о чему и како.**

Овакво сазнање је њена највећа бол која покреће вечиту стваралачку сумњу да нико неће читати оно што смо написали.

Све ово је нагони у опречности – жељу да се осами и одбегне од свих, али опет да буде у свима и да сви о њој говоре у тренуцима када је она окренута само себи, само себи разумљива а другима далека, већ измакла из видокруга. Те дане, када је окренута само себи, самопреиспитивању, не доживљава као срећу, како би требало да се каже. Има осећај да нису њени, да никада горе нису текли и да у њима чак не препознаје ни сопствену младост. И ако је и нешто дотакне, помери у трену – не доживљава га као своје, говори да то није део ње. И песме отуђује, као да себе не препознаје у њима, као да себе довољно не познаје. И тада се те тамне нити не кидају већ јачају у песникињи и она жели да све створено спали и са спаљеним и она да нестане одједном. Не полако, добро је увек нестати само одједном.

Овакав начин стиховања може се једино схватити као самоодбрана – борба против узимања сопственог живота од стране других – не жели да је мењају, усмеравају, уче да мисли – она није сувишни лик у сопственом животу.

*Постоји нешто//што морам да
признам.//Једног дана ћу побећи.*

ЉУДИ, ЗВЕРИ

Много доброг ће бити изречено а доста поганих речи прогутано да би онај који свет види као црно и бело пристао на суровост. Док онај који му их изговара брише своје прљаве руке о његова рамена, он накрвљен креће ка границама да брани оно што мисли да зна – а све је то само привид. Да, идеологија је зло. Од младог човека чини

крволока, звер која се крије иза идеје преживљавања.

Такава идеја се рађа у непознавању суштине, бездушности, рађа се прљавог образ, у страдању, непостојању Бога, храбрости – она је водиља у времену у којем се плује на људскост.

Катарина излази пред нас и то јавно говори, одриче постојање бољих времена кроз тврдњу да је свет огroman *емотивни инвалид*. Њега је једино могуће обојити у црвено, обојити животом ако му срцем испуни груди. Ако то учини, шта ће њој остати?

МОЖДА ЈЕ НИШТА

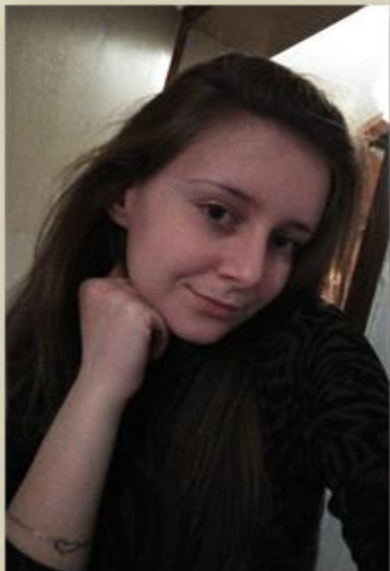
Све на шта се навикнемо, овако предодређени да будемо различити, бива једнолично онолико колико у њему живимо. Бива болест која се разгранавља, болест у коју су се увукли ударци, модрице, понижења, застрашивања, повијања, поломљено ребро...да, *оно ребро из којег смо изашле*, јасна је Катарина. Више није мудро ћутати, и жена више неће да ћути, неће да буде нечије ребро и да скрива трагове мушких крвавих прстију иза пудера. Она вреди више. Она једна саткана је из мноштва других жена и када је сретнемо никада се не зна коју смо у њој срили – ону што се опрашта, ону што узвраћа, ону што се смеје, ону што је херој или ону што плаче уз срцепарајуће филмове.

**И кад ме сретнете,
//ко зна коју од нас сте срили.
Ја сам све оне,//
као што су све оне ја...**

И све на крају лежи у речима, овим Катарининим. Речима које успављују и речима које среће. И њима се треба враћати. Увек. И када нас убеђују да су измишљене, непостојеће, неухватљиве, безвредне. Све, но безвредне никако! Оно што је измишљено вреди онолико колико у њему живимо.

И хајде да не ћутите када сретнете Катарину. Распричајте је. Она уме да буде јако говорљива.

**Љубиша Красић, професор српског
језика и књижевности**

Ехо: Можеш ли нам описати себе у тренутку када си прочитала резултате песничког конкурса „Десанка Максимовић“?

Миона: Када је један од чланова жирија почео да коментарише збирку сваког учесника, завладала је тишина. Слушала сам пажљиво, задовољна што сам уопште ушла у ужи избор. Нисам ни сањала да ће се моје име наћи на трећем месту. Срце је јако лупало док сам слушала своје име и аплауз. Скоро годину дана након тога, и даље нисам свесна свог успеха.

Ехо: Какви су утисци са доделе награда у Ваљеву?

Миона: Још увек сам у шоку, сасвим несвесна, скоро годину дана касније... Све ми се чини тако нереално.

Ехо: Колико дуго су настајале песме којима си учествовала на једном овако значајном песничком конкурсy?

Миона: У марту, два месеца пре конкурса, десила се прекретница у мом писању. Правила сам пре тога паузу, а онда су у кратком периоду настале песме другачије форме и стила.

Ехо: А када је настала твоја прва песма, колико година си имала?

Миона: Прва песма је настала у мају, 2019. Године. Тада сам имала 16 година. Али, уследила је пауза током распуста, и од почетка друге године, почела сам интензивно да пишем.

Ехо: Шта мислиш да је пресудно за настанак једне песме и може ли се уопште одредити тренутак њеног настајања?

Миона: Сматрам да је за настанак песме потребна инспирација. Мене, углавном, инспирише околина, људи, догађаји, али и сопствене емоције. Инспирацију проналазим у бизарним или ситним стварима. Готово све ме инспирише. Не посвећујем своје песме, али пишем о одређеним људима. Оне већином настају увече, пред спавање. Али, песма не може настати на силу. Она мора сама доћи.

Ехо: Своје песме си једним именом назвала „Латице“. Зашто баш тај назив?

Миона: Занимљиво питање... Волим разноврсно цвеће, руже, магнолије... Али, волим и њихове латице. Када се латице склопе, настаје целина звана цвет. Волим како миришу, тако је и настао наслов. Из љубави.

Ехо: Можеш ли нам рећи нешто више о томе што је пре неколико недеља и објављена твоја прва збирка песама под тим називом?

Миона: Пишем непуне три године. Писање је постало сан који се остварио, а нисам ни знала да га сањам.

Стварно се нисам надала збирци. Бар не овако брзо. Мада, писала сам искључиво за себе, искаљујући осећања на папиру. Нисам мислила да ће се моја осећања толико свидети другима. У шоку сам, заиста. Збирка делује нереално, поготово корице које сам сама сликала. Волим да се бавим фотографијом, непрофесионално, наравно, а и остале су неке осушене руже, па сам искористила, и сликала њихове латице. Стварно, презадовољна сам својом првом збирком.

Ехо: Идејама којег књижевног правца би своје стваралаштво приближила?

Миона: Искрено, не знам. Нисам се трудила да тежим било ком правцу, већ сам стварала свој стил, вођена сопственим емоцијама.

Ехо: Поред тебе саме наравно, ко је још заслужан за твоје песничке успехе?

Миона: Овим путем бих се захвалила професору Љубиши Красићу. Скупила сам довољно храбрости, и њему првом показала песме. Он је увек био тај који ме је критиковао, али и хвалио и усмеравао. Неизмерно сам захвална. Да није било његове помоћи, не би било ни мог напретка, а ни свих досадашњих успеха.

Ехо: Шта за тебе представља поезија и шта треба за све да представља поезија?

Миона: Поезија је најлакши начин исказивања емоција. У свакој песми, аутор оставља делић себе, који касније читалац треба да открије, препозна и поистовети се, или се бар потруди да разуме. Поезија је нешто лепо, и ка томе треба тежити.

Новинарска секција

„Миона када пева о љубави, када пева о свакодневици било да је она ружна или да је изразито лепа, она размишља о њој, пре свега, не ставља осећања у први план, не ставља своје мисли о ономе што осећа. Промишља о ономе што јесте узрок томе, размишља како ће то даље деловати на њу. Ретко која њена песма има наслов. Већином су то песме које су мотивски повезане, композиционо складне, где ви можете баш на основу те мотивске структуре и самог њеног доживљаја света да повежете и видите да су оне стварно једна целина, како би рекли, једна латица, што одговара и наслову књиге.“

Љубиша Красић, професор српског језика и књижевности

„Млади песник, данас, позитивно је безобразно и позитивно дрско отворен за све што се око њега и у њему збива, бунтован, радознао, критичан, смео и безмерно заводљив у својим настојањима да објасни свет у коме стасави, а који га нимало не штеди. Кроз своје стихове поклања најтајновитије кутке своје душе и што својом поезијом чине овај свет лепшим и племенитијим. Књига песама Латице осликава интимни свет, окружује га и чува не дајући ветру да га развејава кроз свакодневне суровости.“

Из саопштења жирија 29. Поетског конкурса „Десанка Максимовић“

ВАЖНО ЈЕ УЧЕСТВОВАТИ... И ПОБЕДИТИ

Школске 2020/2021. године ученици Средње школе у Брусу учествовали су на многобројним такмичењима и тако показали да је заиста важно учествовати, а зашто не и победити. Учествовали су на општинским, окружним и републичким такмичењима из математике, историје, књижевне олимпијаде, српског језика и језичке културе, физике, хемије, фудбала, кошарке, атлетике, рачуноводства, статистике, пословне економије, биологије, француског језика. И ове године се можемо похвалити првим местима и многим другим освојеним местима на свим нивоима такмичења.

Виолета Вукојевић, Анђела Станић и Немања Радмановац,
2. место на такмичењу из Предузетништва, професор Снежана Шовић

РЕПУБЛИЧКА ТАКМИЧЕЊА

- екипа: Виолета Вукојевић, Анђела Станић и Немања Радмановац, 2. Место на такмичењу из Предузетништва, професор Снежана Шовић
- Владислав Шћепановић, 5. Место из Историје, професор Марина Младеновић
- Вељко Симић, 6. Место из Историје, професор Марина Младеновић
- Александра Милисављевић, учешће из Статистике, професор Лидија Дачковић
- Миона Чолић, 3. Место на Поетском конкурс „Десанка Максимовић“, професор Љубиша Красић
- Сара Обрадовић, 5. Место из Атлетике, професор Владимир Кнежевић
- Лазар Терзић, 7. Место из Атлетике, професор Владимир Кнежевић
- Сања Ђокић, 8. Место из Атлетике, професор Владимир

- екипа: Немања Марковић, Урош Ђорђевић, Урош Кнежевић, Урош Грујић, Ђорђе Тодоровић, Лазар Поповић, Лазар Савић, Лазар Терзић и Ранко Обрадовић, 6. Место из Фудбала, професор Владимир Кнежевић

ОКРУЖНА ТАКМИЧЕЊА

- Владислав Шћепановић, 1. Место из Историје, професор Марина Младеновић
- Вељко Симић, 1. Место из Историје, професор Марина Младеновић
- Сара Обрадовић, 1. Место из Атлетике, професор Владимир Кнежевић
- Лазар Терзић, 1. Место из Атлетике, професор Владимир Кнежевић

- Сања Ђокић, 1. Место из Атлетике, професор Владимир Кнежевић
- Давид Тодоровић, 4. Место из Атлетике, професор Владимир Кнежевић
- екипа: Немања Марковић, Урош Ђорђевић, Урош Кнежевић, Урош Грујић, Ђорђе Тодоровић, Лазар Поповић, Лазар Савић, Лазар Терзић и Ранко Обрадовић, 1. Место из Футсала, професор Владимир Кнежевић,
- Лазар Милисављевић, 2. Место из Стоног тениса, професор Владимир Кнежевић
- Невена Недељковић, учешће на Смотри рецитатора „Песнице народа мог“, професор Маја Грујић Ристић
- Емина Миленковић, учешће на Смотри рецитатора „Песнице народа мог“, професор Маја Грујић Ристић
- Милан Чкаутовић, учешће на Смотри рецитатора „Песнице народа мог“, професор Маја Грујић Ристић)
- Виолета Вукојевић, Милан Миликић, Немања Радмановац, учешће на Регионалном такмичењу средњошколаца централне Србије у предузетничким вештинама „Пословни изазов“ (такмичење је било онлајн), професор Виолета Аздејковић

Миона Чолић, 3. Место на Поетском конкурс
„Десанка Максимовић“, професор Љубиша
Красић

МЕЂУОКРУЖНА ТАКМИЧЕЊА

- Сања Ђокић, 1. Место из Атлетике, професор Владимир Кнежевић
- Сара Обрадовић, 1. Место из Атлетике, професор Владимир Кнежевић
- Лазар Терзић, 2. Место из Атлетике, професор Владимир Кнежевић
- екипа: Немања Марковић, Урош Ђорђевић, Урош Кнежевић, Урош Грујић, Ђорђе Тодоровић, Лазар Поповић, Лазар Савић, Лазар Терзић и Ранко Обрадовић, 1. Место из Футсала, професор Владимир Кнежевић

ОПШТИНСКА ТАКМИЧЕЊА

- Владислав Шћепановић, 1. Место из Историје, професор Марина Младеновић
- Вељко Симић, 1. Место из Историје, професор Марина Младеновић
- Игор Лазаревић, учешће из Математике, професор Маријана Ненадовић
- Маша Јевтић, учешће на „Мислиши“, професор Маријана Ненадовић

Новинарска секција

АКТИВАН(А) САМ ЈА, АКТИВАН(А) СИ ТИ...

ОБЕЛЕЖАВАЊЕ ДАНА БРОЈА ПИ (π)

Наша школа је ове године, 14. марта, први пут обележила Дан броја Пи. У томе су учествовали ученици свих разреда. Циљ је био популаризација математике и физике, а акценат је био на активно оријентисаној настави. Ученици су учили практично, путем открића, истраживали су о броју Пи, Алберту и Милеви Ајнштајн, осмислили су и реализовали разноврсне активности (пикадо, пузле, питалице, постере, ликовне радове, пите, пице, квизове, презентације, видео-игрице, кратак филм о Алберту и Милеви Ајнштајн), као и експеримент са концем (Пи и уметност) и експеримент са шибицама (Buffon's Matches). Професори координатори који су помагали у реализацији програма су Маријана Ненадовић, професор математике, Даница Јанић, професор математике, Марина Младеновић, професор историје, Жаклина Ђорђевић, професор физике, Љиљана Јанковић, професор математике, Љубиша Красић, професор српског језика и

књижевности, Весна Којић, професор куварства, Сања Црноглавац, професор ликовне културе. Чланови Информатичке секције наше школе су монтирали филм за обележавање овог дана, а у чијем су осмишљавању,

режирању и снимању учествовале професорке Жаклина Ђорђевић и Марина Младеновић.

„РОДНО ЗАСНОВАНО НАСИЉЕ“

Представница удружења жена „Калиопа“, Снежана Миладиновић, и координатор Тима за заштиту ученика од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања, професорка Данијела Збиљић, одржале су предавање са темом „Родно засновано насиље“ дана 14. марта ове године. Ученицима наше школе су истакле и указале на важност познавања различитих видова насиља, али и поступања уколико до истих и дође.

СКИ-ШКОЛА НАШЕ ШКОЛЕ

И ове, као и претходних година, ученици наше школе су могли да науче вештине скијања захваљујући професорима физичке културе, Бојану Живанчевићу и Владимиру Кнежевићу. Стекли су вештине, знања и способности у овом племенитом спорту.

ВОЈНА АКАДЕМИЈА

Средња школа у Брусу 4. марта је угостила представнике Војне академије и Општинске организације резервних војних старешина. Њихова посета и излагање доприносе бољој информисаности бруских матураната о условима уписа и школовања на Војној академији. „Конкурс за Војну академију и медицински факултет траје већ од 15. фебруара и трајаће до 31. марта ове године. Војна академија прима стотину кандидата из цивилства на седам акредитованих студијских програма, док Медицински факултет ВМА прима 25 кадета који ће бити будући војни лекари,” истакао је капетан прве класе Бранислав Крстовић који је одржао презентацију објаснивши будућим бруцошима критеријуме за упис, начин студирања, услове школовања, могућност запошљавања и напредовања и позвао их да искористе могућност ближег упознавања сваке суботе до краја конкурса, када су за све потенцијалне кандидате тзв. „отворена врата”. Чланови тима Војне академије, командир вода Бранислав Крстовић и двоје кадета (кадеткиња Маринковић и кадет Рњаковић), представили су ученицима студије на Војној академији у Београду.

ДАН БОРБЕ ПРОТИВ ВРШЊАЧКОГ НАСИЉА

Поводом Међународног дана борбе против вршњачког насиља, у нашој школи емитован је едукативни филм који се бави овом темом. Педагог наше школе, Ивана Ђурић, указала је на важност овог дана, 23. фебруара, истакавши да сви треба да буду упознати са последицама које са собом носи ова врста насиља.

ПРЕДАВАЊЕ „ПОРОДИЧНО НАСИЉЕ”

У организацији Центра за социјални рад Брус и Тима за заштиту ученика од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања наше школе одржано је предавање ученицима четврте године са темом „Породично насиље”, а предавање су одржале педагог наше школе, Ивана Ђурић, и психолог Данијела Збиљић.

ОБЕЛЕЖАВАЊЕ ШКОЛСКЕ СЛАВЕ

Школска слава „Свети Сава” је ове године обележена у складу са мерама прописаним због епидемије вируса корона, а са сечом колача организованој у Цркви Светог Преображења у Брусу.

ЕДУКАЦИЈА О ПОВЕЋАЊУ БЕЗБЕДНОСТИ МЛАДИХ У САОБРАЋАЈУ

У организацији Савета за безбедност општине Брус, у Хали спортова у Брусу 29. Децембра је одржана едукација о повећању безбедности младих у саобраћају којој су присуствовали ученици наше школе. Посебан акценат је био на симулацији вожње под дејством алкохола и психоактивних супстанци. Едукација је усмерена ка указивању младима о штетности коришћења психоактивних супстанци на безбедност у саобраћају, као и безусловном придржавању саобраћајних прописа. Ученици су могли да виде и кратке, едукативне филмове о последицама непридржавања прописа.

„ЗАЈЕДНО СМО У ОВОМЕ“

Драмска секција под вођством професора Љубише Красића извела је кратки драмски текст „Заједно смо у овоме“ са темом вршњачког насиља. На сајту наше школе можете видети снимљен филм о томе, а 27. децембра ученици су могли и уживо да присуствују приказу који су чланови Драмске секције припремили.

ЗБОР УГОСТИТЕЉСКО-ТУРИСТИЧКИХ РАДНИКА СРБИЈЕ

Велики успех су постигли ученици наше школе освојивши чак шест златних медаља на 32. Збору угоститељско-туристичких радника Србије у Врњачкој Бањи 25. новембра 2022. године. Ученици смера кувари наше школе и ученици смера туристичко-хотелијерског техничара наше школе постигли су завидан резултат на једном оваквом значајном скупу у нашој земљи.

ДАН БОРБЕ ПРОТИВ AIDS-А У НАШОЈ ШКОЛИ

У организацији Црвеног крста Брус, Дома здравља Брус и Актива Црвеног крста наше школе, поводом 1. децембра, Дана борбе против AIDS-а, у холу наше школе ученицима је одржано предавање о опасностима које овај вирус носи и превентивним мерама. Такође је емитован едукативни филм из ове области а под називом „Дечко који се стидео“. Предавање су одржале др Марина Вељковић и виша медицинска сестра Драгана Недељковић. После пројекције филма са ученицима на ову тему су разговарали председник Црвеног крста Брус Саша Томић, председник Актива Црвеног крста наше школе професор Бојан Живанчевић и поменути здравствени радници.

Професорка Љиљана Живанчевић

Ехо: Које године сте почели са професорским радом у школи и како бисте описали себе на том самом почетку?

Професорка Љиљана: С обзиром на то како време пролази, и не тако давно. Било је то 2. 9. 1981. Године, поподневна смена и један четврти разред тадашњег Образовног центра „25. Мај“. Због недостатка стручног кадра након два дана је извршена прерасподела часова, тако да сам као почетник добила шест одељења првог разреда (24 часа на недељном нивоу). Новембра месеца сам добила и разредно старешинство (колега се разболео), посла је било доста али ми није било тешко. И на почетку и на крају професорске каријере морало је да се зна ко је ученик а ко професор.

Ехо: Када се јавила Ваша љубав према математици и ко или шта је за то заслужан?

Професорка Љиљана: Доста заслуга имају моји наставници математике Жика Станић и Тома Вељковић.

Ехо: Колико су Вас године, сам рад, па и ученици променили?

Професорка Љиљана: Године као и сваког изгледом. Рад ме је мењао набоље. Имала сам вољу да помогнем онима који су то хтели, да што више знања стекну, да учествују на разним такмичењима и да касније напредују.

Ехо: Какви су ученици били на почетку Вашег рада, а какви су данас, што у односу према професорима, што уопштено?

Професорка Љиљана: Ученици се не мењају. Увек је било оних који су дошли да науче и остали. Променила су се правила, па они остали пролазе некажњено (не понављају разред, раније је то било најнормалније).

Ехо: Да ли се слажете са мишљењем многих да су људи који раде са децом вечито млади?

Професорка Љиљана: Има ту много истине.

Ехо: Шта бисте издвојили као највећи успех током Ваше дугогодишње професорске каријере?

Професорка Љиљана: У нашем послу не можемо да кажемо да је неки успех само наш. Ако добијемо квалитетног ученика, наше је да вршимо надградњу, под условом да и он то жели. Раније је било бројнијих одељења, па се развијао и такмичарски дух како у одељењу тако и у оквиру разреда. Из тог времена било је доста учесника на такмичењима, почев од школског па надаље, сада тога нема. У периоду од 1990. До 2012. Године, било је осам учесника републичког, касније државног такмичења у појединачној конкуренцији и осмнаест учешћа на екипним такмичењима у периоду од 2002. До 2019. Године. Било је и доста успеха на тим такмичењима. Издвојила бих успех екипе из 2012. Године (трећа награда) и у појединачној конкуренцији те и наредне године трећу и другу награду. И 2009. Година је била успешна, иста ученица је у појединачној конкуренцији освојила трећу награду и као члан екипе (рангирано појединачно) прву награду...

Ехо: Сигурно је било много догодовштина са часовима. Да ли бисте могли да издвојите неку?

Професорка Љиљана: Имала сам обичај да мом одељењу донесем бомбоне за писмени задатак, једном сам заборавила. Поделитем вежбанке и задатке, нико не отвара да почне да ради и срећом продавница је преко пута, па смо и то решили.

Ехо: Зашто је математика важна уопштено гледано, не само као предмет у школи?

Професорка Љиљана: Учи те да размишљаш, да постепено решаваш проблем, да будеш упоран.

Ехо: Шта бисте поручили данашњој омладини?

Професорка Љиљана: Радом може све да се постигне.

Ехо: За крај нам реците да можете неким чудом да се вратите у неко пређашње време, које би то време било, средњошколски, студентски или професорски дани?

Професорка Љиљана: Кад би могло, вратила бих се у средњошколске дане.

Новинарска секција

Професорка Снежана Миладиновић

Ехо: Које године сте почели са професорским радом у школи и како бисте описали себе на том самом почетку?

Професорка Снежана: Са професорским радом у школи почела сам 10. 11. 2003. године у Гимназији у Брусу. Било је то за мене једно сасвим ново искуство, јер није баш свеједно да уђете у разред, а тридесетак глава гледа у вас и чека шта ћете рећи. Можда је на самом почетку постојала мала доза страха да ли ћу умети на прави начин да успоставим комуникацију, али сам знала да асертивна комуникација увек буде добра.

Ехо: Када се јавила Ваша љубав према социологији и ко или шта је за то заслужан?

Професорка Снежана: Моја љубав према социологији се јавила још у време кад сам похађала средњу школу, а то је била Гимназија у Крушевцу. Социологију нам је предавао професор који је тако добро владао материјом да сам ја у то време мислила да тај човек све зна. Предавања су била веома занимљива и ја сам тада одлучила да и ја на сличан начин предајем социологију кад до тога дође, односно кад завршим факултет.

Ехо: Колико су Вас године, сам рад, па и ученици променили?

Професорка Снежана: Промене су присутне свуда и има их у свако доба – сваког трена. Сваког дана је један нови дан; сваки тренутак је једна нова честица у времену. Тако да сам се током година и ја мењала, учећи неке ствари од мојих ученика као и они од мене.

Ехо: Какви су ученици били на почетку Вашег рада, а какви су данас, што у односу према професорима, што уопштено?

Професорка Снежана: Ово четврто питање није баш једноставно. Можда су те генерације на почетку мога рада биле некако мало озбиљније, али не могу рећи да и ове генерације нису одговорне. Мада су ови ђаци сада некако опуштенији и према

професорима и према животу уопште. Што би они рекли „лаганица“.

Ехо: Да ли се слажете са мишљењем многих да су људи који раде са децом вечито млади?

Професорка Снежана: Подржавам мишљење да су људи који раде са децом вечито млади. Њихов начин размишљања и њихова енергија просто прелази на вас. Да бисте могли да разговарате са њима, морате да пратите шта њих занима, да слушате музику коју они воле и да макар знате шта све млади воле. А онда и ви помало усвајате тај модел понашања. И не старите.

Ехо: Шта бисте издвојили као највећи успех током Ваше дугогодишње професорске каријере?

Професорка Снежана: Својим успехом сматрам много тога. Кад неко од ученика упише социологију сматрам успехом. Кад положи пријемни из социологије и социологију на факултету, такође сматрам својим успехом. Али некако ми је највећи успех то што сам увек успевала да изградим однос поверења и разумевања са ученицима. На крају године, скоро свака генерација ми је остављала поруке о томе како су доживљавали социологију и мене. Те поруке су ми велико богатство. Навешћу две, три поруке да вам буде јасније о чему говорим.

–Од малена сам био заљубљен у овај свет, законе, природу. У четвртој години смо добили социологију и тек тада сам се заљубио у живот.

–Хвала Вам што верујете у нас.

–Драга професорка, разговор са вама је један корак више ка науци.

Хвала Вам за све дане које сте провели у нашој школи. Ваш предмет сте учинили занимљивим за све нас. Хвала Вам што сте били глас разума увек. Учили сте нас да будемо своји и будите сигурни да сте урадили одличан посао.

И много, много оваквих потврда мог исправног рада.

Ехо: Сигурно је било много догледовштине са часова. Да ли бисте могли да издвојите неку?

Професорка Снежана: На часовима увек има понека догледовштина. Пре пар година, два ученика су седела у првој клупи са гас-маскама на лицу. Сви чекају моју реакцију, а ја наравно, што смиријенијем кажем да би можда сви требало да имамо маске ако није чист ваздух. Никад нисам дозволила да не будем присебна и смирена.

Ехо: Зашто је социологија важна уопштено гледано, не само као предмет у школи?

Професорка Снежана: Социологија је заиста једна веома важна наука. Она је од кључног значаја у модерној култури и заузима централно место у друштвеним наукама. Социологија проучава друштвени живот човека, групе, друштва. То је занимљива наука, јер је њен предмет наше сопствено понашање као друштвених бића. Питања која највише интересују социологију јесу на пример: Како је до оваквог нашег света дошло? Зашто су услови у којима ми живимо толико другачији од оних наших родитеља и дедова? У ком правцу ће се догађати будуће промене? То су питања која су директно везана за наш живот.

Ехо: Шта бисте поручили данашњој омладини?

Професорка Снежана: Моја порука омладини наравно мора бити социолошка. И кад бисмо могли да завиримо преко ивице нашег века у следећи, не бисмо били у стању да предвидимо да ли ће тих нових сто година бити обележено мирним друштвеним и привредним развојем или умножавањем глобалних проблема, можда изван човекове моћи да их реши. За разлику од социолога који су писали пре двеста година, ми данас јасно видимо да модерна индустрија, технологија и наука, по последицама које остављају, ни у ком случају нису само корисне. Наш свет је много насељенији и богатији него икад раније; свесни смо могућности да владамо својом судбином и обликујемо свој живот што боље можемо –што претходне генерације нису могле ни да замисле, а ипак се наш свет налази на самој ивици катастрофе. Рећи нешто овакво не значи одредити се за песимизам и безнађе. Ако постоји и једна ствар коју нам социологија нуди – то је дубока свест О ОДГОВОРНОСТИ човека за институције које сам ствара. Наше разумевање мрачне стране друштвене промене, наиме, не треба да нас спречи да одржимо РЕАЛИСТИЧКИ И ОПТИМИСТИЧКИ приступ својој будућности.

Ехо: За крај нам реците да можете неким чудом да се вратите у неко пређашње време, које би то време било, средњошколски, студентски или професорски дани?

Професорка Снежана: Кад бих могла да се вратим у неко пређашње време, то би били студентски дани. Сада бих урадила још неке ствари које нисам тада и никада после.

Новинарска секција

ЖИВОТ И ОЧУВАЊЕ ДОСТОЈАНСТВА ИЛИ КОНФОРМИЗАМ

Ако кажем да живети значи правити компромисе, онда ја тиме нисам покушала да дефинишем живот, већ сам на тај начин истакла само једно од многих својстава живота.

Присуство компромиса у животу сваког појединца – просто је једна животна неминовност. Човек као друштвено, али и разумно, интелигентно биће – зна да га екстремизам не може одвести далеко. Човек има и тај чувени „нагон за самоодржањем“ и осећа неопходност потребе да се прилагоди. Ако не сасвим, зарад одређене мере социјалне уклопљености и зарад могућности да функционише у друштву других индивидуа међу којима би имао третман једне друштвено прихватљиве особе, човек бар делимично мора да се прилагоди, коригује и, бар једним делом, уклопи у људско друштво. Компромис није никако знак слабости, а врло често је знак зрелости. Компромис је својство сваког нормалног људског живота, то је чињеница. Ипак, компромиса има разних... Није исто када направимо компромис по питању неког актуелног модног тренда супротстављеног личном стилу одевања, или када направимо уступак нечему личном, хировитом, нагонском, чему се снажно супротставља глас савести у нама. Компромис, дакле, не мора увек бити добар. Баш по томе мислим да се и разликују људи међу собом. Какве они то личне компромисе праве, шта је на њиховој вредносној скали протежирано, шта је гурнуто у запањак, чему се даје почасно место, чему се дарује заборав и „игнор“, са ким бисмо евентуално били спремни да „склопимо пакт“? Збир, или тачније, комбинација компромиса које правимо, и које бисмо били спремни да направимо, чине нас оним што јесмо и у ствари, чине нашу личност тако јединственом. Заправо, ми смо сви јединственост своју рођењем на дар добили, али нас наши избори и компромиси додатно „усложњавају“ у тој јединствености која је темељно обележје сваке људске индивидуе. Шта смо добили рођењем, чему су нас научили – тешко је разлучити. Тек, ми сви имамо сопствени систем вредности, свој поглед на ствари, своје осећаје и напokon – на путу смо непрекидног откривања онога што чини срж нашег бића, као и наше суштинске и најдубље потребе.

Сви ми, сваког дана све више, освешћујемо своју личност, препознајемо оне праве приоритете којих донедавно можда и нисмо били свесни, мрвицу по мрвицу – спознајемо сами себе. Кажу да том процесу нема краја у овоме животу. Ипак, колико смо у стању да разумемо суштину сопственог бића – верујем да то може представљати и мерило наше зрелости. Нисам присталица некаквог „чистунства“, према мом мишљењу је битно да се што боље упознамо са собом самима, макар да у себи и не откријемо неку особу са својством екстремне моралне чистоте ни супериорности. Кажу да нам је морал урођен, с тога нам је свима несумњиво дата савест као добар „путоказ“, а притом треба рећи да тај етичко-морални аспект чини само један део онога што сматрамо својом личношћу. Ко смо ми у ствари – то можемо знати увек само делимично. У контексту тог проблема, нашег незнања о сопственом бићу, усудила бих се да кажем да је „феномен живота“, у пакету са свим својим пратећим елементима, идеална појава у идеалном амбијенту за сврху која би могла сажето да буде срочена као „упознавање сопственог бића и најтананијих црта карактера који носимо у себи“. Овај живот је можда најисправније тако посматрати: он је нека врста „огледала“ нас самих, то је тест наше личности, индекс наших могућности, наш „отисак прста“, јединствени показатељ онога што ми јесмо, као и онога што дефинитивно нисмо. Неко је то, негде сам прочитала, веома лепо рекао: „На почетку не знам, на крају опет не знам, али са много животног искуства“. То искуство које смо стекли, и које ћемо тек стећи у животу, није нешто што ће нам пасти као зрела крушка са стабла. То искуство које прикупљамо у животу чини нас саме оним што јесмо, као што и ми чинимо њега, и одговарајуће на њега утичемо. Могло би се рећи: ми у интеракцији са животом једнако је – искуство, затим: искуство у интеракцији са животом једнако – ново искуство, и тако тим редом током целог живота. То ипак звучи сувише поједностављено, искуство понекад сачињавају зној и сузе, напори са границе издржљивог, комплетне личне драме, тешке одлуке, двоумљења: за и против, избор између опречних и супротстављених ствари. Не мора чак увек ни да буде

све тако драматично, понекад се све сведе на готово свакодневну личну борбу, која ипак често зна да буде невероватно тешка, између жеље да изберемо лагоднији конформизам и потребе да испољимо снагу и интегритет, принцип и став, и урадимо исправну ствар иако, наравно, то зна да буде прилично мучно...

У наслову овог есеја налази се и реч „достојанство“, тачније „очување достојанства“. Сувишно је рећи да се о прецизном значењу ове речи може поприлично расправљати. О неком општем, да тако кажем, „грубљем“ смислу појма достојанство, верујем да би се велика већина људи лако сложила. То су: част, углед, значај, цењеност Достојанство јесте синоним са управо наведеним речима па, као и својства означена поменутим изразима, и „достојанство“ се попут угледа, части, значаја, цењености, признатости – стиче у времену и животу. Према мом мишљењу, „достојанство“ је, ипак, много јачи израз од свих својих синонима, као што је и синтагма „бити достојан“ снажнија у свом смислу и, поруци коју носи, од синтагми „бити частан“, „бити угледан“, „бити признат“. „Бити угледан“ и „бити значајан“ се може бити више или мање, док „бити достојан“ у себи има некакву искључивост (у смислу: или јеси, или ниси достојан). „Бити частан“ је израз у којем, такође, постоји та искључивост, али част и достојанство нису исти појмови: онај ко је частан не мора нужно бити и достојан (јер му можда недостаје још неки квалитет), а с друге стране, за оног ко је достојан – свакако се подразумева и да је частан. „Достојанство“ је, дакле, најјачи израз у читавом спектру речи са сличним значењем.

Оно што највише доноси недоумицу у разумевање ове речи и што, према мом мишљењу, нарочито изазива несугласице у прецизном одређењу значења појма „достојанство“ јесте и појава недовољно јасног одређења и дефиниције онога ко је евентуални носилац и сопственик поменутог достојанства, а то је – људско биће, човек. Да бисмо одредили шта би требало да чини достојанство човека, требало би најпре да дефинишемо шта значи „човек“, у најпозитивнијем свом значењу. Како би требало окарактерисати идеалног човека,

таквог који има достојанство? Израз „бити човек“ сам собом афирмише скуп неких вредности које нам се намећу као највеће које једно људско биће може имати. Заправо, изговарајући ту фразу ми на уму имамо оно што се може именовати као „идеалан човек“. Негде сам прочитала да у свим већим монотеистичким религијама (које овом приликом свакако треба консултовати јер смо зашли на њихов терен) постоји један заједнички принцип. Он гласи: „Чини другима све оно што би желео да и они теби чине“ (и обротно: „Не чини другима оно што не би желео да они теби чине“). Верујем да појава тог принципа у различитим религијским системима није случајност. У ствари, ја сам потпуно сигурна да нам је тај принцип најсигурнији путоказ ка исправном разумевању синтагме „бити човек“, као и ка схватању израза „достојанство човека“. Онај ко поштује друге људе као и самог себе, и ко у односу са другим људима не тражи ништа што он сам тог другом није спреман да да, заслужује да се назове човеком који је достојан тог имена и ко у ствари, као лично својство, носи једно сасвим посебно „људско достојанство“.

Говорити о „очувању достојанства“, у контексту значења до којег смо управо дошли освртом на најзаступљеније светске религије, за мене је сада знатно једноставније. При свему томе ћу још две ствари нагласити. У хришћанском поимању света појам „гордост“, што се у званичном речнику узима као један од главних синонима речи „достојанство“, важи за најгрешније осећање које једног хришћанина може обузети. Друга напомена тиче се Христове проповеди „о блаженствима“ у којој се са очигледним достојанством представљају углавном они који немају обележје поменуте „гордости“. Примера ради, каже се да је „благо – ништима духом“ или, на пример, „онима који плачу“, што очигледно нема никакве везе са гордошћу која би, према мом мишљењу, могла да се дефинише као нека врста „достојанства у доминацији и господарству над другима“. Суштина је, дакле, да достојанство као израз означава појам „својства идеалне људске вредности“ и то такве која се испољава у друштву других људи. Паралелно, дакле, са тим „очувањем идеалне људске вредности“ стоји и – конформизам, као у наслову овог есеја, тако и у животу сваког човека.

У уводном делу овог текста поменула сам „компромис“ и, наравно, то нисам учинила случајно. „Компромис“ је за мене сасвим природна асоцијација на помен конформизма. Овде је већ речено да „компромис“ сам по себи не мора бити ни добар ни лош, мада се чешће

перципира као добар јер означава „превазилажење конфликта“. Ни „конформизам“ не мора нужно да означава ни добру, ни лошу ствар, мада се чешће доживљава као негативна појава због честог поистовећивања са кретањем „линијом мањег отпора“ и бирањем лакшег, а не исправнијег решења. То је грубо представљање ова два појма која дефинитивно имају додирних тачака и ја, будући да заиста не желим да будем престојни судија, мислим да се компромис може заиста узети и као једно прилично озбиљно оправдање (или бар као покушај истог) за конформизам, тј. ја бих заиста била у стању да разумем многе који су у конкретној ситуацији поступили конформистички из жеље да избегну сукоб који није нужан, а око спора у вези нечега што је релативне мање важности. У прилогу овом мом ставу навешћу и своје лично веома негативно осећање према нечему што се зове „антиконформизам“ и што је, како ја мислим, много малигнија појава од „конформизма“ јер како пише у речнику: „антиконформисти се доследно супротстављају групи без обзира на оно што она пропагира; група се сматра негативном основом понашања“. Конформистички избегавати сукоб ради најпростије „личне угодности“ мислим да је много мање зло, него увести антиконформистички принцип: „супротстављај се по сваку цену, на сваки став одговори супротним гледиштем, буди другачији без обзира“. Ипак, ван сваке расправе је и чињеница да људи често немају храбрости да заступају истиниту и праведну ствар и да је та појава недостојна онога што би реч „човек“ у подразумевањем, идеалном, смислу значила. Без било какве сумње, и лепо, и племенито, и неопходно је – бити храбар. Такође, наша дужност је да, као људи, будемо увек искрени и говоримо истину. Сада, ипак, морам рећи оно чувено: али...

Ја не желим да будем судија било коме. Убеђена сам да сваки човек непогрешиво зна шта је добро, а шта није. Желим да и мене други разумеју, тако и ја имам разумевања за неког коме је, можда тренутно, понестало храбрости да буде искрен и суочи се са одмаздом мноштва. Нагласила бих да немам, и не желим да имам, разумевање за лицемере који, осим што не говоре истину, иступају са бесрамним лажима сматрајући да су скривени „велом незнања“ они који слушају њихову лаж. Њихова „масна“ лаж можда није очигледна њиховим саговорницима, али, питам се, зар их није срамота од себе самих. Верујем да ћете се сложити да је свака прича о достојанству таквих људи потпуно излишна.

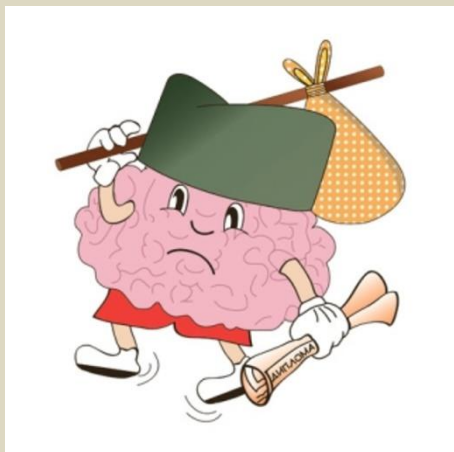
Убеђена сам у то да је велика већина свих људи који живе на овој

планети добра, и да су то особе које ипак имају оно што зовемо достојанством. Мора се мало слободније и без ригидности схватити тај појам, иначе ћемо говорити о достојанству свега стотинак људи на нивоу једног милионског града. Треба бити искрен па признати: идеја човека је једно, а човек је друго. У свету идеја су насељена савршенства, у реалном свету чињенице и чињенична стања. У свакој сфери живота је тако: идеја спровођења закона је једно, пракса је друго, идеја функционисања здравства подразумева изузетну ефикасност – у стварности долази до редова и појаве дугих листа чекања, затим идеја демократије... Она је, сложићете се, већ довољно компромитована, тако да можда треба привести крају ово набрајање.

На крају, како гласи моје решење дилеме: живот је очување достојанства или конформизам? Живот је за мене, дефинитивно, очување достојанства, овог реалног, земаљског, људски схваћеног. Живот не треба да буде конформизам, осим изузетно – када баш осетимо да тренутно немамо у себи снаге за борбу. Тада треба себи достојанствено да признамо да смо поклекли, да је наишла осека и време мировања и чекања – до следеће плиме. Не лагати и обмањивати себе, чак ни не покушавати то, сигурна сам – свакако је израз нечега што се може третирати као истинско људско достојанство. Бити храбар спрам истине о себи самом и чињенице да нас је тренутно надвладала наша слабост, ако ништа друго, сасвим сигурно је израз снажне људске жеље усмерене на очување елементарног људског достојанства. То је израз часне тежње да не обмањујемо себе, већ да бар према себи будемо сасвим искрени.

Анастасија Милановић IV2

ОДЛИВ МОЗГОВА, СИРОМАШТВО, НЕЗАПОСЛЕНОСТ

„Одлив мозга“ је емиграција радно способних високообразованих људи у потрази за боље плаћеним послом и бољим условима рада. Последица тога је да места из којих одлазе губе такве квалификоване људе, тј. „мозгове“. За земље у развоју карактеристичан је „одлив мозга“.

Дешава се да запослени примете да су у некој компанији управа и богатство неактивни и нестабилни, па нису у могућности да иду у корак са њиховим личним професионалним амбицијама. Дешава се да се радници неких традиционалних вештина и заната преместе из једног индустријског сектора у други. Сматра се да је један од битних разлога „одлива мозга“ друштвено окружење: људи немају шансу да добију посао, политички је држава нестабилна, лоша је економска ситуација. Међутим, оваквих људских миграција може бити и на индивидуалном нивоу – професионална склоност и амбиције у каријери.

Неке нове студије показују да долазак младих из региона на студије у Београд поправља образовну структуру становништва наше земље.

Западни Балкан је регион са огромном емиграцијом становништва, углавном у развијеније делове света, пре свега Европску унију, прецизније у Немачку. Из Србије се у највећој мери исељава, квалификовано, најчешће високообразовано становништво, па емиграција има негативне последице на понуду радне снаге и свеукупни економски развој. Неки истраживачи наводе да у Србији постоји нето имиграција високообразованих и то највише у делу популације која је у двадесетим годинама живота. Разлози за овакву појаву су пре

свега повратак људу који су отишли да студирају у иностранство, а највећи део емиграната чине људи са средњим образовањем, гимназијом или средњом стручном школом, који одлазе на даље школовање у иностранство.

Постоји и тврдња да у Србију више дође, него што из ње оде, ниско квалификованих радника. С друге стране, Србију емигрантском земљом пре свега чини велики нето одлив људи са средњом школом, више са средњим стручним образовањем него гимназијалаца.

Неки људи одлазе из Србије за стално у потрази за вишим стандардом. Већина скорашњих емиграната ипак се одлучује за циркуларну имиграцију која је кориснија и за њих и за земљу из које одлазе. Стичу нове вештине и боље брину о својим породицама и доприносе напретку земље трошећи у њој већину оног што зараде у иностранству.

Такође не треба сметнути с ума једну нову групу такозваних телемиграната, а то су људи који живе у Србији, а раде за иностране клијенте, углавном преко интернета.

Данас се у свету траже високообразовани, мада не свих струка, као и мајстори, возачи, медицински техничари итд. Не знам колико наших људи студира у иностранству, а колико из иностранства долази у Србију, али у разговору са младима, средњошколцима и студентима велики број њих каже да би радо отишло у иностранство. Колико њих стварно оде мислим да зависи од тога колико може апсорбовати циљана земља, него што ту има наших заслуга (заслуга државе) што су остали.

Дакле, већи део који напушта нашу земљу јесу млади људи. Млади као разлог одласка из земље наводе економске разлоге, али један од присутних разлога је и песимистичко виђење српског друштва. Можда би држава могла да предузме неке мере као на пример могућност за професионално усавршавање кроз програме које би суфинансирала или стипендирала држава; затим дати подршку размени и сарадњи са колегама у иностранству; бољу доступност високог образовања и раду; више помоћи државе у запослењу и осамостаљивању од примарне породице.

У Србији за сада од конкретних мера је жеља да се оформи тим експерата, који треба да сачини стратегију и акциони план за спречавање одласка људи из земље, али и да привуче назад оне који су већ отишли.

Оно што између осталог задржава младе у Србији је жеља појединаца да успеју у својој земљи за коју им је потребан (вишак) ентузијазма и поједине компаније које кроз своје програме за завршене или несвршене студенте, пре свега, за своје потребе обезбеђују квалитетан кадар. Неки од оних највреднијих и ових група, немају још тридесет година, а већ „држе“ добре позиције у великим фирмама или успешно воде сопствени бизнис, као један од начина да се младима каже да вреде и да се цени што нису напустили своју земљу.

Када један млад човек одлучи да напусти земљу у којој се родио, одрастао и школовао, у коферу са собом носи и део будућности те земље, али и оно што је у њега до тада уложио. Млади људи одласком не стварају више у сопственој земљи, него у оној у коју су отишли. У друштву из којег су отишли, неће бити оних који ће му доприносити. Међутим, штета се не завршава ту – када су млади људи у питању, она је дуготрајна. Држава очекује од младих људи да буду они који ће подићи ниво друштвеног производа, а ми не губимо само актуелни просек већ заправо оног ко тај просек може да унапреди.

Осим будућег изгубљеног доприноса друштвеном производу, млад човек у емиграцију са собом носи и оно што је у њега до тада уложио. И земља и породица инвестирају у образовање – све док млад човек не напусти земљу, то је инвестиција. Многи сматрају да када напусти земљу, то постаје трошак. Овај трошак највише је у Србији, пре свега због општег нивоа цена, плата у образовању. Када се упореде износи колико земље Балкана улажу у образовање, а колико се за исту сврху издваја у Немачкој, долази се до закључка да земље у које одлазе млади људи добијају стручњаке и десет пута „јефтиније“ од оних које саме образују.

Људи који су већ у иностранству као разлоге за останак наводе пре свега перспективу, извесност, сигурност, безбедност, уређену државу и систем у коме знају шта могу да

очекују. Уколико имате образовање одређеног нивоа, знате где можете да се запослите и каква ће вам бити плата. У Србији, када завршите студије, не знате да ли ћете уопште наћи посао, а камоли како ћете бити плаћени.

Када је о младим људима реч, неће отићи сви који планирају. Међутим, сви они не осећају никакав контакт са државом, немају поверење у њу, нити у њене институције, не виде перспективу у домовини и зато размишљају да оду. Ти људи неће радити на томе да наше друштво постане боље. Деведесетих година је један део младих одлазио, али је други остајао и покушавао нешто да промени и на крају донекле у томе и успео. Данас млади као одговор на ситуацију која није добра налазе да оду, а не да се ангажују да направе неку друштвену промену. То је оно што треба да се мења.

Познајем младића који се вратио из иностранства у Србију. Он каже да тамо није могао да се бави оним што је желео, препознао је Србију као место које ће се тек развијати. Увидео је да су људски капацитети у модерном пословању овде недовољно развијени. Мислио је да овде има више прилике да развије нешто ново, уместо да буде део постојећег система. Након мање од годину дана запослио се и каже да није разочаран што се вратио. Каже да је његова најбоља животна одлука то што се вратио у Србију.

Углавном људи који се из иностранства врате у Србију буду разочарани, јер не знају шта их чека по повратку. Йуди који се враћају често забораве како овде ствари функционишу, па доживљавају шок.

„Одлив мозга“ не представља само политички и економски проблем неког друштва већ представља глобални проблем, с обзиром да се овим процесом наставља давно започета поларизација света на релацији сиромашни – богати, односно развијени – неразвијени. Уколико овају процес добије велике размере, тада земље порекла трпе велике економске али и друге губитке. Србија је једна од таквих земаља, па је потребно сагледати мере и могућности да се миграциони токови високообразованих стручњака искористе на најбољи могући начин. Држава, с обзиром да нема капацитет да заустави ове миграције, треба да преузме ширу иницијативу, да повеже и организује стручну и научну дијаспору и на тај начин оформи национални социјални капитал

који би заузврат требало да повеже различите домаће институције са страним образовним, истраживачко-развојним, привредним и другим организацијама из земаља у којима се налази ради обостране користи. С друге стране држава би требало да предузме дипломатску иницијативу како би се бар део новца уложеног у образовање стручњака који су имигрирали вратио у земљу порекла.

„Одлив мозга“ проблем је слабо развијених држава. Он посебно погађа транзициона друштва. Узроке „одлива мозга“ посматрамо и као израз потребе за јефтином а креативном снагом и добро образованом радном снагом, способном да надомести недостатке изразито нефункционалног образовног система појединих држава.

Тешка економска ситуација коју карактерише висока незапосленост, пад животног стандарда, слабе перспективе за лични и каријерни развој, политичка нестабилност и тако даље, само су део разлога којина се могу објаснити непрекидни токови миграција становништва. Ипак, треба разликовати миграције становништва од brain drain-a. Brain drain или „одлив мозга“ је специфичан облик миграције становништва који се углавном односи на одлазак високообразованих стручњака, научника, уметника и других интелектуалаца из једне (сиромашне, нестабилне, нездраве) земље у неку другу, у којој се очекује да је све боље од стања у земљи одлива. То би било генерално и базично објашњење.

Посебно забрињава напуштање студената својих матичних земаља који у виду „студентске мобилности“, одлазећи на привремену стручну праксу у иностранству, тамо остају трајно или то покушавају учинити.

У условима деконструкције већине друштва и каснијим лошим материјалним претпоставкама научници су бирали живот у другим земљама. Одлив научника из земље је последица поремећених односа и вредности у друштву, коме је неопходна темељна реформа система друштвених вредности. Грешка је што не постоје органске везе између Србије и научника са њеног подручја, који су отишли ван земље.

Одлазак на привремени рад у иностранство за највећи број становника Србије значи одлазак заувек. Без обзира да ли је исељавање мотивисано

економским, политичким, образовно-научним или другим разлозима, оно увек представља губитак људских ресурса, а последњих деценија и изразити губитак интелектуалног потенцијала државе.

Образовани људи су у специфичном положају, јер владају савременим технологијама, знају стране језике, лако се уклапају у нову средину, боље се сналазе, имају разуђеније социјалне мреже, не робују националним, верским, политичким предрасудама и стереотипима и више су космополитски оријентисани. Њихов трајни одлазак из земље није само економски губитак за матичну државу, већ и демографски и политичко-безбедносни.

Када је у питању „одлив мозга“, поново морам поменути младе људе. Потпуно је логично да у том одливу имамо највише младих људи, јер је у Србији огромна незапосленост. А и они који раде имају често недостојанствене услове рада. Мала зарада, прековремени рад, немогућност коришћења пуног годишњег одмора, однос према запосленом.

Потребан је раст стандарда, повезивање школског и образовног система са тржиштем рада, пореска политика у функцији смањења великих социјалних разлика и балансираног развоја, обрачун са корупцијом и криминалом, од којег млади беже. Наравно, од суштинске важности је да држава овај проблем не ставља „под тепих“ и да он буде највећи приоритет свих институција.

Препознајемо и таленте, радујемо ли се томе? Када видимо таленат, да је неко образован, динамичан, предузимљив, да ли је српска култура, култура српске нације таква да ту особу оберучке прихвата, да јој помогне ... Или ће да активира неке механизме које ће ту особу да изолирају, да скрају, да омаловаже и да је у крајњем случају истерају. Плашим се да је одговор много више у овом другом смислу. И зато је одговорност свих нас укључујући, наравно и државни врх, да препознамо чињеницу, да ми не уможемо да меримо таленат, да не меримо и вреднујемо људски потенцијал, али не само у економском смислу већ и у људском. Йудима који стварно имају потенцијал да се не би осећали чудно не остаје друго него да побегну негде, а то је прави проблем.

Анастасија Милановић IV

Генерација 2021/2022.

IV₁

Рада Панић: Ова генерација матураната је посебна из више разлога. Они су ми прва генерација коју сам извела од почетка прве године до краја средње школе. Памтићу их само по лепим тренуцима. Ниједну непријатну ситуацију ми нису приредили. Заиста су послушна и васпитана деца. Желим им сву срећу у наставку школовања и у животу.

IV₂

Горан Јеличић: Средња школа је доба када свако стиче нова знања, пријатеље и искуства. Одељење IV2 је засигурно стекло пријатеље за цео живот, сва знања која ће им сутрадан помагати и оно најважније, искуство. Све кроз шта смо прошли, пролазили смо заједно. Одељење ћу памтити по смеху, низању успеха и животним лекцијама. Оним лекцијама које су важније од карте света. На једном мом часу, на моје питање шта је најважније за једног туристу, углас су одговорили: „Новац, пасош, познавање језика...“ Ја сам им на то одговорио: „Ваши одговори су за два минус већи од двојке. Молим вас немојте да кажете ником да вам је Ђемба предавао географију. Да сам вас питао где је најбоља кафа у граду, то бисте знали, а за оријентацију не знате.“ Ово одељење ми је говорило често да воли разредног и кафу, а ја сам се трудио да од њих направим људе.

IV₃

Лидија Дачковић: „Од колевке па до гроба, најлепше је ђачко доба“

У овој реченици је у кратким цртама речено све о школи и о периоду школовања. У школи се може научити све што је важно за добар, поштен и нормалан живот. Школа је основа свега, школа је институција која помаже деци да пронађу свој пут у животу. Ово одељење је најбоље одељење на свету и броји двадесет шест ученика. Може се рећи да представља једну савршену целину. У овом одељењу је увек био сличан број девојчица и дечака. Оно никада није било мртво море. Када то кажем, мислим да никада није постојала претерана доза равнодушности и пасивности. Као одељење, увек су спремни за акцију и никада се не повлаче пред изазовима. Ако посматрам период од првог до четвртог разреда, било је свега, и мислим да смо у једном периоду прошли кроз цунами. Сада су у четвртом разреду, паметнији, зрелији и полако проналазе свој животни пут. Памтићу их наравно, а надам се и они мене. Знам само једно, биће им жао када буду напустили учионицу.

IV₄

Бојан Јаковљевић: Посао разредног старешине није нимало лак. Поред класичних послова професора одређеног предмета додају се и друге обавезе. Као разредни старешина у обавези сам да сам стално доступан како ученицима, тако и њиховим родитељима. Међутим, имао сам среће да добијем одељење које прихвата своје обавезе и зна своја права. Након четири године проведене са њима, могу рећи да је ова моја генерација једна од бољих које сам извео, и са пуним правом могу рећи да ће сви они бити добри људи. Часове са њима ћу памтити по њиховим безазленим несташлукима и шалама. Иако су сви пунолетни, још увек су јако детињасте, што им даје и дозу неискварености. Кад је почела ова четврта година, са свима сам разговарао о њиховим циљевима надале, са сваким понаособ сам водио разговор о даљем школовању или о запошљавању. Као и од прве године, мој савет им је да буду истрајни и поштени, да кроз живот и школовање наставе као до сада.

III₅

Влада Кљајић: Дружење са овом, као и са претходним генерацијама, брзо је прошло. Оно по чему их памтим јесте епидемија која је утицала на њихово школовање, али и њихова жеља и воља да превазиђу препреке које су им са нашле на путу. Памтићу их као једно весело и сложено одељење, а могу им овим путем пожелети сву срећу овог света и све најбоље и најлепше у животу. Понosan сам што сам овој деци био разредни старешина и надам се да ће и они и ову школу, и једни друге, па мене, памтити по добру.

ФОТО-АЛБУМ

Берово, 1920.

Војвода Илија Марков

Народна ношња

Централни трг Берова

Централни трг Берова

Манастир Пресвете Богородице

Природа Берова

Природа Берова

Манастир Архангел Михаило

Преузете фотографии са: <https://macedonia-timeless.com/>

ЕХОВА РАЗГЛЕДНИЦА

У разгледници овог броја нашег часописа вам представљамо неке од радова нашег ученика, **Вање Видојевића**, који похађа први разред рачунарског одељења гимназије.

ПСИХОАКТИВНЕ СУПСТАНЦЕ И ЊИХОВО ДЕЈСТВО

Постоје бројни разлози за све већом злоупотребом психоактивних супстанци у савременом свету младих, што је за нас важан подстрек да се ангажујемо у домену својих знања у тој области.

Посебно треба скренути пажњу на васпитање деце, тј. превентивно-васпитни утицај приликом васпитања деце. То се пре свега односи на велики значај бриге за њихов правилан развој, односно њихово благовремено упознавање чињеница које су у савременом свету свакодневно присутне. Ово је према мом мишљењу најнеопходнија помоћ деци предшколског и школског узраста, како би се лакше и равноправније укључили у ривалске односе са вршњацима. Ту мислим на обданишта, школе, дневни боравак у школи и друге видове окупљања и васпитања деце. С обзиром на то да су још увек, чак наглашено у друштву присутне значајне материјалне разлике, због чега је један значајан број деце остављен на милост и немилост улици и нерешеним друштвеним проблемима. Брига и надзор над децом неопходна је од најранијих дана и подразумевају стално укључивање деце у различите корисне активности.

Родитељи су чврст ослонац својој деци у свим узрастима, узор и заштита у сваком погледу, па и погледу заштите од болести зависности. Љубав, пажња, разумевање, мање придики и прекора, вербалних и психичких репресија, а више такта, сарадње, слушања и спремности да се сагледају проблеми детета. Сарадња са другим родитељима, учитељима и наставницима, лекарима, нарочито психолозима и неуропсихијатрима, обезбеђује висок степен превенције да дете не застрани. Апсолутно треба одбацити став: Моје дете неће никада да постане зависно од психоактивних супстанци. Десетине и стотине милиона деце и омладине злоупотребљава психоактивне супстанце и тако оповргавају споменути став.

представљале озбиљнији медицински и социјални проблем.

У двадесетом веку, нарочито у другој половини дошло је до драматичног пораста броја особа који су постали зависни од психоактивних супстанци. Са жаљењем се мора констатовати да су болести психоактивних супстанци у нашој средини попримиле озбиљније, скоро епидемијске размере. Број обожаваца и зависника од ствари, односно идолопоклоника сваким даном нагло се повећава. Алкохол, дрога, цигарете, па и телевизија: интернет и друштвене мреже су идоли новог доба, предмети од којих се зависи и којима се служи.

У хаосу наше свакидашњице људи губе своју истинску, праву слободу и постају робови својих порока и страсти. Алкоголизам, наркоманија и пушење дувана сваким даном и код нас све више узимају маха. Такозване „лаке“ дроге постају све доступније и омладини и деци, а о алкохолу и цигаретама да и не говоримо.

Све чешће, млади на разне животне проблеме и недаће реагују избором неког наркотичног средства. Било из жеље да задовоље своју радозналост, убију досаду или незапосленост. Било из потребе за идентификацијом, имитацијом или припадношћу некој групи или породичној тузи и млади и одрасли све чешће прибегавају уживању у алкохолу, дроги, прекомерном гледању

телевизије, новцу и безобзирној трци за њим.

Пороци су увек погубни за човека, јер „откупљују“ човеков дух и постепено у човеку развијају зависност, а човек зависник је без истинске слободе и роб своје страсти. Зависност од ових порока чини да зависник занемарује своје породичне, пословне, верске и друге обавезе. Зависник губи поверење у себе и у своје ближње и пада у бочај и несрећу. Живот зависника се претвара у животарење. Њега, као слабу трску, љуља ветар страсти, јер је остао без своје слободе и њених оруђа: ума, воље и осећања. Борба са страстима је тада врло тешка и неизвесна.

Пиће одузима здраво расуђивање и способност да неко промишља о својим поступцима. Појављују се бујне похоте и страсти, дивљаштва, подлости и нискости. Сталним пијанством алкохоличар убија себе и све оне који се налазе у његовој околини. Најјачи мотив за прекид зависности од алкохола сасвим сигурно је сазнање да је пијанство велики грех који води човека у смрт.

Још један од великих проблема, нарочито код младих данас је наркоманија. Млади у данашњем људском безумљу најчешће долазе до духовних криза. У немогућности да их својим силама преброде, они врло лако падају у мрежу наркоманије из које није лако изаћи, али није ни немогуће. Постепено несрећни наркоман постаје ослабљен и духовно и телесно. Духовни део његовог бића је крајње помрачен, смрт у њему преовладава над животом. Демон дроге који се у њему уселио чини да наркоман не преза ни од чега у тренутку кризе, када нема дрогу која би задовољила његову страст. За њега ништа не представља ни породица, ни љубав, ни пријатељство. Он безглавно јури у свет дрога – у смрт.

Трећи порок је пушење. Унеколико, за разлику од дроге, оно је потпуно легализовано. Оно постаје „имиџ“ и нормална појава, а неки чак тврде да им је навика пушења друга природа. Чиста бесмислица и апсурд! Наш организам како је створен и саздан, за свој опстанак не захтева никакву потребу за дуваном. Какво добро могу да донесу цигарете ако њихово остављање у човеку изазива несхватљив немир,

необјашњиву тугу, нервозу и један неспокој. То демон дувана мучи своје жртве и не да им да се отргну од тога.

Пушење је заиста велико зло јер одузима људима снагу и вољу и слаби им самодисциплину и самосавлађивање. Оно тако осиромашује човека, јер сваки човек који не може да савлада себе и господари над својим страстима је пуки сиромах. Највећа победа сасвим је сигурно код онога који је успео да савлада себе.

Алкохол, дрога, цигарете и разне телесне насладе су велика искушења данашњице у разним невољама и недаћама, у тузи у духовним растројствима. Пороци се нуде као „замена“ за срећу, сигурност, спокојство и мир, али ми морамо да урадимо други избор и савладамо ово зло снагом своје воље. Чињеница је да познавање болести зависности омогућава комплетније схватање опасности која прети човечанству од уништења.

Историјска сведочанства о далекој прошлости упућује на закључак да су психоактивне супстанце, вероватно, употребљавали још праисторијски људи у млађем палеолитском добу. Претпоставља се да је древни човек открио да разним биљем може изазвати снове, визије и халуцинације, које су му помогле у покушају одгонетања природних појава.

Опојним дрогама од давнина је приписивана чудновата и посебна моћ. У религиозним и свечаним ритуалима дроге су дочаравале комуникацију са божанством, чиме се објашњавају еуфорична стања, халуцинаторна сновиђења. Дрога је имала велики утицај на исламску културу. Помиње се у фантастичним причама „Хиљаду и једне ноћи“. Марихуану, врсту конопље која се гаји у Јужној Америци, називају „кључеви раја“ јер се верује да особа под утицајем те дроге има утисак да се налази у окружењу јарких боја, налик на оне из „Хиљаду и једне ноћи“.

Код нас је дрога увезена средином шездесетих година. Прве запажене појаве зависности од психоактивних супстанци у тадашњој Југославији датирају из 1965. године и карактеристичне су по томе што се односе на младе између 16 и 20 година живота. Припадници ове генерације декларисали су се као

неконформисти у односу на друштвени систем, а истовремено су манифестовали абнормални конформизам у односу на наркоманску групу. После седамдесетих година прекомерно коришћење дрога узима све више маха, нарочито у великим градовима.

Може се рећи да у нашој земљи болести зависности попримају забрињавајуће размере. Медицинске, економске и друштвене последице пушења, алкохолизма и дроге су све веће и постају проблем од националног значаја.

ДИМ УБИЈА!

Млад човек мора формирати свест о ризику употребе алкохола, дроге и цигарета, екстремног понашања у пубертету, физичкој неактивности, понашању које резултира повређивањем, неадекватној исхрани и низом других ствари.

Пушење је неспорно најчешћа, најраширенија и најсмртоноснија болест зависности. Ова опасна и штетна зависност, као облик самовољног тровања, угрожава како здравље оног ко пуши, тако и здравље његове околине, укућана, пријатеља и сарадника. Пуши се свуда и на сваком месту, у присуству деце, трудница, старих и болесних. Појављују се здравствене, социјалне и економске последице као што су: смањена отпорност, чешћа обољевања, дуже лечење, брже старење, снижена радна способност, рана инвалидност и прерана смрт. Наша земља се налази у самом врху по броју пушача и потрошњи цигарета у Европи. Заstraшујући су подаци о присуству овог отрова код младих људи. Пушење је често удружено са алкохолизмом, наркоманијом, таблетоманијом.

Дуван је веома значајан за пушаче као извор задовољства, стимулације или седације. У тренуцима напетости, беса, незадовољства или пријатних

тренутака, после оброка и слично, пушачи аутоматски посежу за цигаретом. Пушење није једноставна навика. Навике могу бити личне природе или су друштвено условљене. Пуши се због: друштва, жеље за идентификацијом, ради стицања самопоуздања, доказивања моћи, постизања осећаја зрелости. Најчешћи поводи за пушење су: нервоза, лоше расположење, усамљеност, неактивност, бежање од проблема, потреба за стимулацијом релаксацијом. У почетку су разлози психосоцијалне природе, али се врло брзо развија биолошка, никотинска зависност.

Младићи и девојке:

**Скупите снагу и донесите једну
далекосежну одлуку:**

ДА НЕ ПУШИТЕ!

**Ако одлучите да не пушите бићете
ЗДРАВИЈИ И УСПЕШНИЈИ!**

**Ако одлучите да не пушите бићете
БОЉИ У СПОРТУ!**

Зар то није ИЗАЗОВ за вас!?

ВАШЕ НЕ МЕЊА СВЕ!

АЛКОХОЛИЗАМ

Алкохол је најчешће употребљива психоактивна супстанца, пре свега због своје друштвене прихватљивости, са изразито штетним утицајем на цео људски организам. Алкохолно пиће изазива опуштање, делује умирујуће и седативно на централни нервни систем, успут неповратно уништавајући милионе нервних ћелија, стварајући привидан осећај моћи, снаге, еуфорије, осећај да су постојећи проблеми нестали или барем за неко време потиснути и одложени. Не постоји ни једно оправдање за коришћење алкохола, али оно што брине је популација младих људи

која коришћење алкохола схвата као саставни део одрастања, не слутећи да су на тај начин већ ушли у зачарани круг зависности. Алкохолизам појединца директно угрожава још најмање три особе из непосредног окружења: алкохоличара, брачног партнера, дете, родитеље, колеге са посла.

Свако поновљено пијење, без обзира на количину и учесталост, које ствара одређене проблеме и тешкоће, знак је алкохолизма и захтева стручну помоћ.

Млади најчешће почињу са пијењем у друштву и брзо откривају да је алкохол ефикасан начин за ослобађање од напетости и брига. Учестала пијења са жељом да се смањи напетост су први знаци алкохолизма и психичке зависности од алкохола. Особа се стално ослања на алкохол као средство смирења и опуштања у стањима напетости, неизвесности, стрепње, страха. Ниједан догађај се не може замислити без алкохола. Млади постају свесни директне везе између пијења и олакшања које им оно доноси. У почетку „олакшање у пићу“ траже само повремено, али временом почињу да се измишљају разлози да би се пило и долази до редовног узимања алкохола. Свако пијење представља акутни, пролазни поремећај здравља са променама у сфери личности који изазива привремени душевни поремећај, са смањеним расуђивањем. Алкохолизам код младих зауставља развој на адолесцентском нивоу, ометени нарочито у емоционалном и социјалном сазревању.

**МЕРЕ ПРЕВЕНЦИЈЕ И ЛЕЧЕЊА
ТРЕБАЛО БИ ПРЕДУЗЕТИ ОДМАХ!**

КАСНИЈЕ ЋЕ БИТИ КАСНО!

ДРОГА

О дрогама млади се информишу брзо, а родитељи прекасно или никада. Информације које доспевају до младих су најчешће усмена предавања о дрогама као идеалу моћи, који ће им пружити духовне благодети и отворити нове путеве.

Пре три деценије са америчког континента кренули су хипици и наркомани на булеваре европских метропола. Атрактивно обучени, са додацима орнаментике, дугокоси, млади побуњеници против досадних, неатрактивних модела живљења, фасцинирани индијском филозофијом и културом нирване, постали су свакодневни декор београдских тргова. Веровали су да ће им дроге променити овај сурови и непријатељски свет и да ће узлетети попут феникса из пепела марихуане. „Деца цвећа“ су постала „увела деца цвећа“ и несрећна „деца пакла“.

Дрога, крик над празнином и усамљеношћу младих, није им дозволила да одрасту, да прихвате сексуалне и социјалне улоге, трпели су поразе и остајали празни и болесни.

ДРОГА – „КЉУЧЕВИ РАЈА“ ЗА ВРАТА ПАКЛА!!!

Дуго смо живели у заблуди да је коришћење дрога модни хир и да ће бити кратког века као и све друге модне лудости. Нажалост, суочени смо са чињеницом да је „планета дрогирана“ и да је свет преплављен армијом зависника од разних врста дрога. Дефинитивно, наркоманија је болест зависности од коришћења дрога, која погубно утиче на све аспекте човека и његовог живљења.

Узроци узимања дроге налазе се у кризи односа у друштву и породици. Неки тврде да је зависност наследна, тј. да се наслеђују карактеристичне, зависне склоности и предиспозиције. Неки сматрају да је зависност у ствари само симптом већ постојећег психичког поремећаја или поремећаја понашања. Многи сматрају да је главни узрок јављања зависности пре свега радозналост младе особе да испроба нова, непозната искуства и подстицаје и да истражи сопствене скривене доживљаје.

РЕЦИ НЕ ДРОГАМА!

Дрога младима у самом почетку пружа привремени осећај недодирљивости за све што их мучи, они постају жнеосетљиви за проблеме и то им даје осећај задовољства, моћи и заборав. Због оваквог деловања, јавља се потреба за поновним узимањем дроге да би се „решили проблеми“, а у ствари постепено се улази у мрачни свет наркоманије када више ништа није важно осим – како доћи до дроге.

Дрога само релативно кратко време доноси задовољство. Врло брзо она постаје пакао за младог човека који касније дрогу узима само да би могао живети. Активност и интерес зависника се креће само око дроге без које не може. Ако је има, не доживљава задовољство већ само на неко време уклања страхе и ужас од спознаје да ће доћи моменат када је опет неће имати. И ето зачараног круга.

ПРВО ОСОБА УЗИМА ДРОГУ! ЗАТИМ ДРОГА УЗИМА ДРОГУ! НА КРАЈУ ДРОГА УЗИМА ЧОВЕКА!

Свака прича о наркоманији углавном има тужан крај. Послушну, лепо васпитану, уредну децу, која су имала хобије, интересовања, водила друштвени живот, дрога претвара у суште супротности и трајно их осиромашује у развоју на свим пољима до тренутка када постану само сопствена ружна сенка. Без обзира на наше жеље да млади никад не пробају дрогу, ружна реалност нам говори да се то управо дешава.

Само упорно, правовремено, континуирано и свеобухватно изграђивање правног система вредности (шта је добро, а шта не) и ставова могу помоћи детету да самостално и критички доноси одлуке и да дрогама каже не.

Криза захтева од људи да се одлуче: или да стрепе сваки дан или да се боре сваки дан. Разговор је начин на који се сваки проблем може решити. Разговор је тихи начин за пут до истине и смисла.

ТВОЈЕ НЕ МЕЊА СВЕ!

Анастасија Милановић IV2

Годишњице у свету писаца

РОМАНТИЗАМ АНИЦЕ САВИЋ РЕБАЦ

„Чудо од детета“ је атрибут који је немогуће било, али немогуће икада и одвојити од српске песникиње, књижевнице огромног талента, знатичељне уметнице – Анице Савић Ребац.

Била је јединица и веома вољено дете књижевника Милана и домаћице Јулијане Савић, које баш у родитељском дому среће књижевнике попут Лазе Костића и Јована Јовановића Змаја. На тај начин сусрела се и са одређеним одликама романтизма које ће чинити начела њеног песничког стваралаштва – хипостазом емотивности (посебно љубави као врховног надахнућа и највеће вредности живота), наглашеном жудњом за бескрајним и бесконачним, тежњом ка лепоти и хармонији, повезивањем поезије и филозофије, обожавањем слободе, одважности и храбрости. (Љ. Вулетић, Живот Анице Савић-Ребац, Београд, 2002, стр. 15–16)

Аница Савић Ребац рођена је 4. октобра 1892. године у Новом Саду, где је завршила Српску основну школу, средњошколски течај у Српској православној вишој девојачкој школи као редовна ученица, и Српску православну велику гимназију као приватна ученица. Због своје огромне и свестране надарености разликовала се од својих вршњака – учила је класичне и модерне језике, преводила страна дела, писала песме и драме. У раном детињству показала је велико интересовање за хеленску књижевност, а из њене „Аутобиографије“ може се сазнати да јој је отац уливао љубав и

дивљење према старој Хелади, грчкој митологији, Хомеру, Плутарху и другим представницима хеленске књижевности. Први њен објављени рад је превод краћег одломка из Бајроновог драмског спева „Манфред“, преводила је и Шелија и Верхарна, да би њена прва оригинална књижевна дела била три поетске драме у којима су главне личности управо из античке књижевности – „Нијова“, „Ифигенија“ и „Последња свештеница Паладе Атине“, док су се међу првим песмама нашле „Пан“, „Ренесанс“, „Једно вече“, „Чудо“, „Мотиви из Одисеје“, „Омир“.

Милан, Јулијана и Аница Савић 1910. године напуштају Нови Сад и одлазе у Беч пошто је Аница Савић уписала Класичну филологију на Филозофском факултету Универзитета у Бечу. Студентски дани су за њу представљали леп период живота, била је у средишту водећих културних збивања с почетка двадесетог века, доста је путовала и тако упознала многа места али и лепоту природе, дајући им посебно место у својој поезији. Уписом Филозофског факултета Универзитета у Београду, на ком је и дипломирала, у Београду почиње да ради као професорка латинског језика у Трећој женској реалној гимназији све до 1930. године када се преселила у Скопље.

Њен боравак у Београду, поред професорског позива који је веома волела, карактерише и оснивање југословенске гране Интернационалне федерације универзитетски образованих жена коју је 1927. године основала група београдских интелектуалки. Изабрана је за први Управни одбор ове организације која је за циљ имала одбрану професионалних интереса високо образованих жена, а 1926. у Београду је основан први ПЕН центар у Југославији у који је као афирмисана песникиња и есејистичарка била примљена. Презиме Ребац добија 1921. године удајом за Хасана Ребац, службеника Министарства вера Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, а наводећи како не постоји ниједан аутобиографски запис ове новосадске песникиње о интимном

и емотивном животу са херцеговачким студентом, Љиљана Вулетић њихову љубав описује на следећи начин:

Хасан и Аница били су, у много чему сушта супротност већ на први поглед. Он – висок, крупан, снажан, робустни динарски тип; она – онижа, ситна, крхка, префињеног изгледа. Он, муслиманске вероисповести, она, рођењем православне. Он – сав посвећен политици, речју и делом, бојовник на немирним балканским просторима; она – песникиња, научница, професорка. Она, савршеног здравља до краја живота; он, тешки срчани болесник. Ипак, она је рекла: „Ти и ја смо једно...“, а он да ... кад би се још једном родио само би њу волео“. Односе ово двоје људи њихови пријатељи и познаници представљају као велику љубав, коју ништа није могло да угрози. Сви они примећују да су се Аница и Хасан, и након више деценија заједничког живота, једно према другом понашали као људи између којих је управо планула љубав. (Љ. Вулетић, Живот Анице Савић-Ребац, Београд, 2002, стр. 59)

„Немиран“ део живота ове изузетне жене почиње 1930. године смрћу њеног оца Милана Савића, потом одласком у Скопље где је започела етапа њених невоља са радним местом због редовних премештаја и смрћу њене мајке. У то време жена са професорским позивом није имала пријатну добродошлицу на факултетима и у школама, да би се те невоље наставиле и у Београду у који одлази 1941. са мужем као избеглица. У марту 1945. године постављена је за професора Четврте женске гимназије, а у октобру те године премештена је у Женску реалну гимназију у Сарајеву пошто место на факултету није могла одмах да добије, тек је 1946. постављена за ванредну професорку Универзитета у Београду за предмет Историја римске књижевности и латински језик. Доласком на Катедру за класичну филологију на београдском Филозофском факултету себи је омогућила посвећивање својим делима и својим истраживањима, дубоко верујући у значај изучавања класичне

филологије. Међутим, најтежи и најболнији период за њу наступа управо у том тако дуго очекиваном тренутку јер јој оболева а потом и умире муж 1953. године. Тражећи и желећи сигурну смрт, као и сигурни поновни сусрет са својим мужем, одлучила је да се убије учинивши то 7. октобра 1953. године у свом стану у улици Ђуре Стругара 8 у Београду. У салону, на плавом канабеу, главе прекривене јорганом, са револвером у руци, нацртом за споменик, Хасановом сликом, порукама пријатељима, пронађена је Аница Савић Ребац. Сахрањена је 9. октобра 1953. године на Новом гробљу у Београду, а говор на погребу одржао је др Миодраг Ибровац, прочитавши и њен опроштајни текст који је гласио:

Ово што чиним, чиним из уверења и у пуној луцидности интелекта и воље. То уверење да живот није вредан живљења ако изгубимо најдраже биће поникло је, такође, заједно са мном, развијало се нарочито под утицајем античких схватања о самоубиству и постало једно од одређених моје животне концепције, од органских закона моје природе... То не значи да нисам волела живот, да га не волим чак ни у овом часу; али баш зато не желим да живим бедно... (Љ. Вулетић, Живот Анице Савић-Ребац, Београд, 2002, стр. 115)

Није успела да заврши свој стваралачки рад, књиге које је објавила пре смрти јесу збирка песама „Вечери на мору“ 1929. и докторски рад „Предплатонска еротологија“ 1932. Књига „Античка естетика и наука о књижевности“ објављена је постхумно 1955. захваљујући њеним студентима Душану Мирковићу и Љиљани Станојевић који су средили напомене и прекуцали рукопис. Предраг Вукадиновић приредио је шири избор њених студија и огледа и објавио га под насловом „Хеленски видици“ 1966. године. Самоиницијативно објављивање сабраних дела Анице Савић Ребац учинила је Даринка Зличић окупивши групу хелениста и експерата за друге области, и у Књижевној заједници Новог Сада објавила седам томова дела Анице Савић Ребац. Томови су излазили сукцесивно (1984–1988) и захваљујући њима може се видети колики је стваралачки рад и дело оставила за собом. Захваљујући њима падају у воду сва она беспотребна и злонамерна тумачења самоубиства ове жене која је љубав увек стављала на врх лествице човековог живота. Први сусрет са ликом Анице Савић Ребац, тачније њен портрет који се налази у чувеном салону Матице српске у Новом Саду, Љиљана Вулетић описује следећим речима:

Аница, у лежерној пози, седи на столицу. На лицу јој титра осмех. Поглед трага по слици и препознаје многе појединости о којима сам раније

само чула. Велики црвени сомотски шешир, деколтована хаљина с крагном по моди двадесетих година, старинска златна бразлетна украшена зеленим каменом. ... На Аничиној глаткој пути одражава се црвена боја шешира; поглед ведар, смирен, можда помало ироничан. Фина мрежа испуцале боје чини њену баршунасту кожу још животнијом. Подигнуте главе, Аница нас посматра, немо, без речи, онако како је то сада једино могуће. (Љ. Вулетић, Живот Анице Савић-Ребац, Београд, 2002, стр. 117)

Чести мотиви поезије Анице Савић Ребац јесу планински, равничарски, војвођански, а пре свега морски пејзажи. Њене песме обилују богатим сликама, бојама, сећањима на пределе у којима је боравила, у које је путовала и којима је управо својим песмама дала једно ново лице. Збирка песама „Вечери на мору“ садржи три тематске целине – песме које говоре о антици, пе-сме које говоре о интимној биографији песникиње и путовањима душе и песме које говоре о природи, звездама, годишњим добима, цвећу. Највећи број песама у овој збирци посвећен је старој Хелади која се у њен живот уплиће равноправно као у песме, но бити песник-хеленист у своме времену, једним делом управо и значи бити свестан каснијих и нових одсјаја хеленизма, јер је кроз те одсјаје једна традиција не само трајала као сећање него и добијала нова осветљења, продужавала свој живот доказујући примењивост својих основних открића и вредности. (Љ. Вулетић, Живот Анице Савић-Ребац, Београд, 2002, стр. 67) Теме које нису везане за хеленски свет у поезији ове песникиње су разноврсне, па тако налазимо монолог који је „подарила“ Давиду, љубавну исповест Рудела, монолог који је „подарила“ Гетеу, потом је ту сонет на тему из „Шекспира“, тосканска елегија којом је предочено присуство Шелија на небу, сусрет са Дантеом у Апенину. Тоналитет, ритам, мелодија, метафорика, понављање истих речи и придева, експресија, економичност израза ове поезије доводе нас до речи море, кристал, злато, звезде, Месец, душа, ноћ и многих других које Аница Савић Ребац сенчи верна својим визијама, сликама, ми-слима, идејама, спознајама.

Она као поезију види ону у средишту живота, у обичним, свакодневним ситуацијама које обилују врхунском лепотом и радошћу па тако ниједно место, прилика, ситуација за њу нису би-ли препрека да рецитије стихове. Песник „под маском“, како су је називали, својом поезијом ко-ја има за циљ продужавање хеленских идеја, у исту је сместила и два велика писца – једну од најзначајнијих личности немачке књижевности и европског неокласицизма и романтизма с краја осамнаестог и почетка деветнаестог века, Јохана Волфганга Гетеа, и једну од

најзначајнијих лич-ности италијанске средњовековне књижевности, Дантеа Алигијерија. Пејзажи у које смешта ова два великана светске књижевности јесу прави пример њене мистичко-дескриптивне поезије – то је рађање идеалности у реалности, али не мање и осећајности у спекулацији: он није ни пеј-жаж реалан, ни пејзаж доследно иреалан, као што ни Аница Савић-Ребац, која покушава да се на-ђе у том пејзажу „светскога бога“ (у њему, који није ни свет, али ни ван-светски бог, него бог у свету, и свет у богу), није ни у наглашеној осећајности ни у интелектуалности која би се сасвим отела од осећајности. (Љ. Вулетић, Живот Анице Савић-Ребац, Београд, 2002, стр. 39)

Песме Анице Савић Ребац јесу „молитве са огледалом у души“, молитве за превазилажење гра-ница векова, молитве „на међи“, молитве упућене светлости као спасу од заборавља, самоће, по-нора у времену и понора између човека и света. То је оно обраћање септембарској ноћи у којој се тоне у вир светова, то је онај лик Месеца који се у тој ноћи јавља, као и обраћање Средоземној души, слаткој земљи, слаткој младости, изворским водама висина у које ће утонати као суза у море, као прошлост у душу.

Критика је њену збирку „Вечери на мору“ дочекала као „женску књигу“, више је одређујући филозофском него песничком, али она веома успешно ствара у оквирима романтизма на песничко-филозофски начин и то у духу хеленизма, ренесансе, неокласицизма. Појмови својствени пејзажима српске песникиње били су Месец, звезде, душа, простор, ноћ, небо, веч-ност, светлост, понор, висина, зрак, били ти пејзажи небеско-морски, тосканско-медитерански, алпско-шумски или војвођанско-баштенски. Сваку своју песму сместила је у бескрај, довела је до бесконачности и тако своје песништво учинила незаборавним и вечним, иако је неко ко се по-миње као „женски песник“, као „значајан миноран песник“. Помоћу средњовековних теза поку-шавала је да одржи хеленизм, опијена пејзажима планина и мора живи у хеленизму, живи за хеленизам, чак и завршава свој живот у духу хеленизма. Створила је јединствен песнички стил, јединствену слику пејзажа и обликовања људских мисли и несвакидашњу драж поезије, настав-ши је у њеном видокругу. Као што је Данте за Аницу Савић Ребац „дах страног света“, тако и она исто треба бити за српску поезију и поезију уопште, као што пут Гетеов и њен „блеста из планин-ске таме“, тако и она треба да буде толико опевана светлост њене поезије у песништву свугде и увек.

**Марија Стојућ, професор српског
језика и књижевности**

Годишњице у свету писца

„ИЗМЕЂУ НЕДРА ЗЕМЉЕ И НЕБЕСНОГ СВОДА“

Милутин Бојић, човек који је свој живот уткао у једну песму, не мислећи колико ће иста обележити целу нацију и до данашњег дана. „Плава гробница“ је јака емоција једног народа, и свакако материјалан доказ о гену једне земље.

Милутин Бојић, човек који је свој живот уткао у једну песму, не мислећи колико ће иста обележити целу нацију и до данашњег дана. „Плава гробница“ је јака емоција једног народа, и свакако материјалан доказ о гену једне земље.

Он у овој песми исписује и аутобиографске стихове, читајући његову биографију, примећујем да је он учествовао у пребегу наше војске преко Албаније као и да је са њима стигао на Крф. Ова песма је и објављена у Солуну, као део збирке песама „Песме бола и поноса“.

Познат је и по другим делима, издао је три збирке песама („Песме“ 1914, „Каин: Поема у три дела, спев“ 1915, „Песме бола и поноса“ 1917), као и четири драме („Ланци“ 1910, „Краљева јесен“ 1913, „Госпођа Олга“ 1913–1914, „Урошева женидба“ 1915). Умро је млад, али је свакако обележио књижевност по многим делима, и

уписао своје име у историју, кад је кроз „Плаву гробницу“ испевао све патње српског народа на острву Виду, којима је и сам присуствовао.

Песма у потпуности преноси емоцију кроз упечатљиве слике, и стихове пуне епитета (светом водом; модрих дубина), метафоре (бескрајна тишина), поређења (За огромног мрца, к'о наш ум бескрајна), персонификације (Ту, где се вали љубе!; Зар не осећате како море мили; И ваздухом игра чудна пантомима?), и апострофе (Газите тихим ходом). Овде је присутан и рефрен, свака строфа почиње у императиву „стојте“, што додатно побољшава емоцију у песми.

Кроз читање се непрестано истиче понос, који сви треба да имамо према јунацима који су дали своје животе, и поштовање које су заслужили („Стојте, галије царске! Спутajte крме моћне!“). Као и контраст који се провлачи кроз целу песму, о томе како иако на дну мора међу алгама, они су у највишим и најсветијим висинама. Та јака емоција ми се јако свидела, и повезаност са вером која се описује, и која свакако повезује наш народ и данас, и део је свакодневног живота („Зар не осећате из модрих дубина, да побожност расте врх вода просута“). Неоспоран је и осећај туге, туге које је у себи осећао и

Бојић, али и сви који су прочитали ову песму.

Повезује ту даљину где су отишли, одакле су побегли, и мислили да је све изгубљено, са надом и вером да ће тамо остати, или ће се из далека вратити неко, и подићи земљу која никад неће да окрене главу на све који остају у тој „Плавој гробници“ и споменик су жртве и храбрости, борбе за оно што воле, и у шта верују. Кроз те стихове се осврће на Србе који су тамо далеко сад, али и на нас који смо годинама после на тој истој земљи тамо далеко, може се рећи да је Милутин ову песму „послао“ и нама, да нам посведочи о нашој историји.

На крају, стварно мислим да, пишући о Милутину Бојићу, и о свим нашим јунацима, а осврћући се и на све друге велике људе који су понос наше земље, наш народ има чиме да се дичи, и, и те како има корен који га везује за своју земљу.

Сања Којућ III1

Годишњице у свету писаца

ТОЛКИН

Џон Роналд Руел Толкин био је енглески писац, песник, филолог, и академик, најпознатији као аутор високих фантазијских дела „Хобит“ и „Господар прстенова“. Био је професор англосаксонског језика на Универзитету Оксфорд и близак пријатељ Џ. С. Луиса, члана неформалне књижевне дискусионе групе „The Inklings“. За команданта Реда британске империје постављен је од стране краљице Елизабете друге. После Толкинове смрти, његов син Кристофер објавио је серију радова заснованих на опсежним белешкама његовог оца и необјављеним рукописима, укључујући „Силмарилион“. Ови, заједно са „Хобитом“ и „Господарем прстенова“, чине повезано тело прича, песама, измишљених историја, измишљених језика, и књижевних есеја о свету фантазије који се назива Арда и, унутар њега, Средње земље. Између 1951. и 1955. године, Толкин је применио термин „легендаријум“ на већи део ових списа. Док су многи други аутори пре Толкина објављивали дела фантазије, велики успех „Хобита“ и „Господара прстенова“ довео је директно до популарног оживљавања тог жанра. То је проузроковало да Толкин буде популарно идентификован као „отац“ модерне фантазије – или, прецизније, високе фантазије.

ПОРЕКЛО

Толкинови непосредни очински преци били су занатлије средње класе који су правили и продавали сатове и клавири у Лондону и Бирмингему. Породица Толкин потиче из источног пруског града Креузбурга у близини Кенигсберга, који је основан током средњовековне немачке експанзије на исток, где је његов најраније познати патернални предак Мишел Толкин рођен око 1620. Неколико људи са

презименом Толкин или сличним презименом, од којих су неки чланови исте породице као и Ј. Р. Р. Толкин, живе на северу Немачке, али већина њих су потомци људи који су евакуисали Источну Пруску 1945. године, крајем Другог светског рата.

ДЕТИЊСТВО

Толкин је рођен 3. јануара 1892. у Блумфонтејну у Наранџастој слободној држави (касније анектирана од стране Британске империје; сада слободна државна покрајина у Републици Јужној Африци). Док је био у раним тинејџерским годинама, Толкин је имао први сусрет са конструисаним језиком анималица, изумом својих рођака, Мери и Марџори Инкледон. У то време је учио латински и англосаксонски. Њихово интересовање за анималица је убрзо изумрло, али Мери и други, укључујући и самог Толкина, измислили су нови и сложенији језик под називом невбош. Следећи конструисани језик са којим је дошао да ради, нафарин, био би његова креација. Толкин је научио есперанто негде пре 1909. Око 10. јуна 1909. компоновао је „Књигу лисце“, свеску на шеснаест страна, где се појављује „најранији пример једне од његових измишљених абецеда“. Кратки текстови у овој бележници су написани у есперанту. Године 1911, док су били у школи краља Едварда, Толкин и три пријатеља, Роб Гилсон, Џефри Бач Смит и Кристофер Вајзман, основали су полутајно друштво које су назвали Т. Ц. Б. С. Иницијали су означавали Tea Club, Bagrovian Society алудирајући на њихову склоност ка испијању чаја у Баровс Старсу у близини школе и, тајно, у школској библиотеци. Након напуштања школе, чланови су остали у контакту и децембра 1914. одржали су савет у Лондону у Вајзмановом дому. За Толкина резултат овог састанка била је снажна посвећеност писању поезије.

Године 1911, Толкин је отишао на летњи одмор у Швајцарску, путовање којег се живо сећа у писму из 1968. Напомињући да је Билбо путовао преко магловитих планина („укључујући спуштање низ клизаво камење у борову шуму“) директно је засновано на његовим авантурама док је њихова група од 12 људи пешачила од Интерлакена до Лаутербруна и даље у камп у моренама иза Мирена. Педесет седам година касније, Толкин се сетио свог кајања што је напустио поглед на вечне снегов Јунгфрау и Силберхорна, „Сребрита (Целебдила)

мојих снова“. Ишли су преко Клајн Шајдега до Гринделвалда и даље преко Гросе Шајдега до Мајрингена. Наставили су преко пролаза Гримсел, преко горњег Валеа до Брига и даље до глечера.

СТВАРАЛАШТВО

Толкинове фантазијске књиге о Средњој земљи, посебно „Господар прстенова“ и „Силмарилион“, ослањале су се на широк спектар утицаја, укључујући његово филолошко интересовање за језик, хришћанство, митологију, археологију, античке и модерне књижевности и личног искуства. Његов филолошки рад се усредсредило на проучавање староенглеске књижевности, посебно „Беовулфа“, и признао је њен значај за своје списе. Био је надарен лингвиста, под утицајем германског, келтског, финског и грчког језика и митологије. Коментатори су покушали да идентификују многе књижевне и типолошке претходнике за ликове, места и догађаје у Толкиновим списима. Неки писци су му били важни, укључујући полимата уметности и заната Вилијама Мориса, и он је несумњиво користио неке стварне називе места, као што је Баг Енд, назив куће његове тетке. Такође је одао признање Џону Бјукену и Х. Рајдеру Хагарду, ауторима модерних авантуристичких прича у којима је уживао. Идентификовани су ефекти неких специфичних искустава. Толкиново детињство на енглеском селу и његова урбанизација растом Бирмингема, утицали су на његово стварање Округа, док је његово лично искуство борбе у рововима Првог светског рата утицало на његов приказ Мордора.

Најзначајнија дела: „Господар прстенова“, „Хобит“, „Силмарилион“, „Недовршене приче“ и „Историја Међуземља (Средње Земље)“, „Дечје књиге“ и друга кратка дела.

ЗАНИМЉИВОСТИ О Ј. Р. Р. ТОЛКИНУ

- Написао је „Књигу изгубљених прича“ у Стафордширу, док се опорављао од свог времена на Соми.
- Док је „Хобит“ писан за децу, „Господар прстенова“ је постао мрачнији и попримио озбиљнији тон.
- Са својим способностима за језике Толкин је научио дански, холандски, француски, немачки, готски, грчки, италијански, латински, ломбардски, средњи и старонорвешки, староскандинавски, норвешки, руски, српски, шпански, шведски, велшки и средњовековни велшки.

- Године 2003. дан 25. март је најављен као Дан читања Толкина у школама.
- Толкин је постао сироче са 12 година. Изгубио је оца због грознице, а мајку због дијабетеса. Као резултат тога, његов законски старатељ је постао католички фратар.
- Инспирација за „Хобита“ дошла је Толкину једног дана док је оцењивао радове, а роман је потом постао прича за лаку ноћ за његову децу, која је на крају ненамерно прешла у руке запосленог Харпер Колинса.
- Толкин је поседовао аутомобил само један кратак период у свом животу, а познато је да је ужасан возач.
- Политички, Толкин је на неки начин био либертаријанац. Није био баш класичан конзервативац, нити љубитељ социјализма или фашизма. Једном је цитиран како је рекао да су његова политичка

склоности све више нагињала ка анархији.

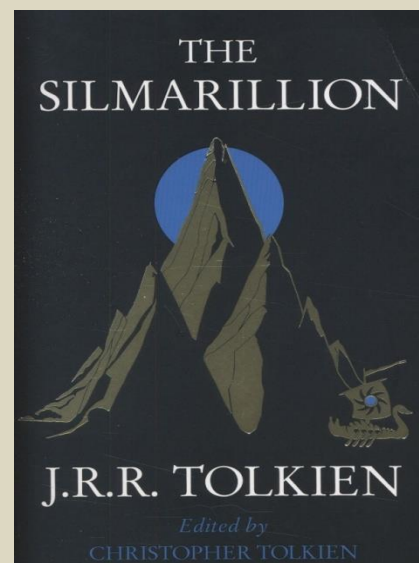
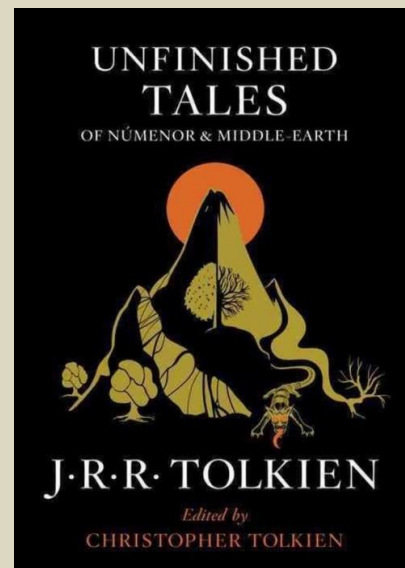

- Ј. Р. Р. Толкин је учествовао у Првом светском рату, то је добро позната чињеница. Али после рата накратко је помогао у компилацији Оксфордског речника енглеског језика из 1879. Помогло је у разумевању германских речи које су почињале са „В“. Поред тога, помогао је да се набави историја и етимологија тих речи.

- Аутора „Хроника Нарније“ и аутора „Господара прстенова“ сви сматрају најбољим пријатељима. Чак је и Толкинова жена била љубоморна на њихову блиску везу. Толкин је био тај који је на кратко могао да врати хришћанску веру у Луиса. Али њихов однос је био компликован јер је постојао верски јаз између њих. Луис је стално нагињао према антикатоличким веровањима и имао је контроверзан начин живота. Ово је створило раскол у њиховом односу. Толкин много пута помиње да је растанак са Луисом била веома тешка пилула за варење. Он пише да је Луисова смрт била „ударац секиром близу корена“, као што је била његова љубав са Луисом.
- У роману „Силмарилион“ Лутијен и Берен су љубавници који након брака и неких несрећних догађаја

весело одлучују да живе заједно као смртници. Толкин је желео да буде уз жену чак и након његове смрти, па је након смрти 1973. сахрањен у самцу са својом супругом Едит. На гробу је била угравирана Лутијен по Едитином имену, а Берен по имену Ј. Р. Р. Толкина. Њихов гроб се може видети и може им се одати почаст у северном предграђу Оксфорда.

Игор Лазаревић ИЗ

У Културном центру у Брусу, 24. фебруара 2022. године изведена је представа под називом „Љубав на сеоски начин“. Након завршене представе имали смо ту част да са глумицом Мирјаном Ђурђевић и глумцем Немањом Јаничићем разменимо пар реченица.

Ехо: Зашто представа једне овакве садржине треба да буде одгледана и какво је ваше мишљење о опстајању позоришта након целе ситуације са пандемијом?

Мирјана Ђурђевић: Ова представа је део позоришта и позоришног универзума и то мора да опстаје у било каквим временима. То је једно коло, један круг пун уметности који стално треба да иде као перпетум мобиле и опстаје у свим временима јер нам је то историја показала. Каква год да су времена, ја знам да када сам својевремено чула да је позориште у неком свом облику постојало и у нацистичким логорима била сам запрепашћена. Дакле и нацисти су допуштали позориште, а карте за то позориште биле су ствари које су неопходне затвореницима. На пример: нешто мало од хране, толет папир и слично. У публици су седели војници који ће данас/сутра бити и егзекутори над тим истим људима које гледају у представи. Али то је тренутак, дакле то је доказ да је позориште један тренутак који је неуништив и који може да уједини људе и неку идеју.

Ехо: Да ли мислите да је позориште једно од правих инспирација које треба да подстакне младе за даљи пут у животу?

Мирјана Ђурђевић: Да, не само позориште већ и уметност уопште, била то музичка, ликовна, филмска уметност... није битно. Уметност мора да буде у кораку са младим људима и са временом, требало би да дотакне свако живо биће.

Ехо: Да ли је тешко изнети једну овакву улогу попут ваше вечерас?

Мирјана Ђурђевић: Мени је било јако забавно да ово играм, као што примећујем и да је публика уживала у томе. Међутим, на оваквој улози се веома темељно ради, све што изгледа на сцени олако или лагано, лепршаво или смешно, то је изискивало јако тежак пут, јер све то је управо најтеже. Најтеже је постићи једну једноставност и један универзалан језик, а то је смех

који могу сви да разумеју и неке форе у престави на које сви реагују.

Ехо: Како Вам се свидела наша публика?

Мирјана Ђурђевић: Лепо, али ми је жао јер их није било у већем броју, чак Брус није велик и превелик град, он није неки мега центар тако да људи који већ иду у позориште не би ни требало да чекају да их неко позове или обавести. Тренутно је време самоиницијативе, сами морате да се интересуете за неке ствари, да дођете, прођете, видите, прочитате, распитате се када је нешто следеће. Увек ће људи у оваквим управама знати да вам кажу доћи ће он и он. Да се не чека више на плакате, да се не чека на рекламу, јер прошло је већ и време реклама, сада је све на друштвеним мрежама, телевизијске рекламе су скупе, али у мањим срединама, у шетњи док пролазите, увек можете да се распитате за распоред представа.

Ехо: Шта препоручујете младим уметницима и младим људима који се интересују за овакву даљу културу?

Мирјана Ђурђевић: Пре свега потребна је жеља, то је једна неуништива категорија. Жеља и рад, јер таленат и смисао за таленат је дар и смисао за нешто. Таленат не постоји без рада и обрнуто, сам рад без неког смисла да вам нешто иде од руке је несмислен, тако да када се то искombинује мислим да ће млади људи сами себи да дају иницијативу.

Ехо: Кога препоручујете да буде узор младима?

Мирјана Ђурђевић: Инфлуенсер је изведена реч из страног језика која значи – утицајан човек, али када реално погледате реалан човек може да буде било ко. На пример: неко ко се лепо понаша, неко ко се лепо понео према вама, може да буде и свештеник у окружењу и он је инфлуенсер јер има јако утицајну заједницу, неки писац за децу, за старије, певач... није важно. Не треба тражити утицај као тај – аха, сада ћу ја одредити ко ће мене водити кроз живот или на пример сада ћу га ја наћи на јутјубу или на неким другим

друштвеним мрежама – него она особа која се у вашем окружењу истиче. У моје време није постојало то да вам до те мере сугерише шта би требало да се пије, да се једе, да се обује, да се вози или да се слуша. То бирате сами на основу ваших разних ствари попут генетике, васпитања, интересовања.

Ехо: Када и где је први пут изведена представа и колико дуго се већ изводи?

Немања Јаничић: Она је кренула пре короне годину дана и није много извођена због целокупне ситуације, отприлике је изведена двадесетак пута. Сад тек планирамо да путујемо по Србији са овом представом. Први пут је изведена на једном од универзитета у Београду и супер је прошла.

Ехо: Да ли можете да нам кажете одакле један овакав назив за представу?

Немања Јаничић: Не бих умео да вам одговорим на ово питање, ипак би то требало да питате писца и редитеља.

Ехо: Када би требало да препоручите публици неког од Ваших глумачких узора, кога бисте им препоручили?

Немања Јаничић: Не бих знао да издвојим појединце јер сам ја радио и са највећим именима, али неки од којих сам учио у стопу и пратио их били су Бата Живојиновић, Зоран Цвејановић, Љубиша Самарџић...

Анђела Јовановић II1

Давид Тодоровић II1

МАЛО О СПОРТУ

Одбојка у Брусу

Одбојка је спорт који ми Срби јако волимо, и јако смо успешни у овом спорту. У Брусу, одбојкашки клуб је грађен веома дуго и остварио је велике успехе под вођством тренера Драгане Пејић.

Клуб је веома активан и постиже добре резултате. Тренутно учествују у Међуопштинској лиги за сениорке, и остварују јако добре резултате. Клуб је основан 30. 9. 2015. и постоји већ шест година, а сваке године ниже све веће и веће успехе. У клубу тренира 110 девојчица, узраста од шест до осамнаест година. У систем такмичења у сениорским, пионирским и претпионирским екипама укључено је 54 девојчице. Пионирке су учествовале у Међурегионалној лиги и такмичење су завршиле на трећем месту. Сениорке се такмиче у Међуопштинској лиги и тренутно су четврте. Претпионирке се спремају за почетак њиховог такмичења. Учествовале су на разним турнирима до сада и сваког пута остваре још боље резултате. У вези са самим односима у клубу можемо рећи да су одбојкашице увек насмејане, борбене и пријатне. Подржавају једна другу и сматрају да је кључ успеха слога унутар тима.

Тренер, без ког ништа не би било могуће, сваког дана бодри своје одбојкашице и развија клуб, који је од када постоји, имао одличне резултате. Што се тиче утакмица где смо домаћини, публика увек одушеви, трибине су препуне и то свакако доноси осмех на лице свима из клуба. Публика увек одради један део посла, и у клубу су сви срећни јер се људи толико интересују за одбојку.

Анђела Јовановић III

Фудбал

Фудбал је веома занимљива игра и један од најлепших спортова на свету. Тимски је спорт и захтева потпуну посвећеност свих 11 играча. Много деце када су мала размишљају и маштају како ће једног дана постати најпознатији фудбалери на свету.

Фудбал је веома занимљива игра и један од најлепших спортова на свету. Тимски је спорт и захтева потпуну посвећеност свих 11 играча. Много деце када су мала размишљају и маштају како ће једног дана постати најпознатији фудбалери на свету. Страст према фудбалу постоји од малих ногу. Доста деце јесте талентовано за овај спорт, али једног професионалног фудбалера не чини само таленат, него и много уложеног труда и рада на томе како би успели једног дана. Наравно да не могу сви да постану најбољи на свету, али из сваке генерације се издвоје најбољи.

Током професионалног играња фудбала много тога се издешава, а само они који све то издрже и не клону, постају све оно о чему су од малена маштали. Често има оних који су талентовани за овај спорт и који размишљају да ће бити најбољи без рада и труда, међутим, често одустану од тренирања овог предивног спорта. Први фудбалски савез основан је у Енглеској одакле све и почиње. Људи са задовољством, уживањем и љубављу играју или гледају поменути спорт. Такође постоји и мали фудбал, футсал, који је исто као и фудбал познат по свету. Неко се заљуби у чари футсала, а неко у чари фудбала, све је то ствар укуса. На нашим просторима је футсал познатији као мали фудбал. Футсал је мало мање познатији од фудбала али је такође заступљен у великом броју у свету. За оба спорта је потребно самопоуздање и вера у себе, као и у то што радиш како би успео.

Немања Марковић II1

НЕМАЊА МАРКОВИЋ, ГОЛМАН КАО КЉУЧ ЕКИПЕ

Немања долази из малог места у подножју планине Копаоник, Бруса. Има 16 година и тренутно брани мрежу ФК Напредак. Још као мали сањао је да ће постати велика звезда и да ће бити узор млађима. Заволео је позицију голмана и сматра да је голман кључ екипе, на њему је велика одговорност. Првобитно је тренирао у ФК Копаоник, и поручује да је сваки почетак тежак, али да се са много

труда, воље и рада све оствари. Сваког дана је све више напредовао и 2018. је прешао у ФК Напредак. Нови саиграчи,

нови тренери и још већи притисак него раније, све га је то окружило одједном. Међутим, Немања је знао да је дошао да дâ све од себе, и од тада само ниже успехе. У једном периоду, поносно је носио капитенску траку и чувао мрежу чарапана. Пре два месеца је имао краћу паузу због ковида. Сада тренира више него пре и јако се радује другом делу сезоне. Свима младима поручује да никада не треба да одустану од својих снова, и да увек дају све од себе. Наша школа је јако поносна што има овако талентованог и успешног ученика!

Немања Марковић II1

Анђела Јовановић III1

УНИВЕРЗУМИ ПОЈЕДИНАЦА – КЊИГЕ

•Ема живи у Њујорку. Са тридесет две године, и даље тражи оног правог. Метју живи у Бостону. Изгубио је жену у страшној несрећи, и сам одгаја своју четворогодишњу кћерку. Судбински сусрет у виртуелном свету доведиће их до тога да верују да су можда најзад пронашли срећу. Нестрпљиви да се упознају, договарају вечеру у малом италијанском ресторану на Менхетну. Истог дана у исто време, обоје отварају врата тог ресторана и одлазе до истог стола. Па ипак, путеви им се никад неће укрстити. Да ли је то игра лажи? Измишљотина маште? Манипулација? Ухваћени у облику стварности који не могу да појме, Метју и Ема брзо схватају да то није само пропуштена прилика...

1. „Ако сутра не постоји“ Гијом Мусо

•АЛИША Те кобне ноћи стајала је у белој хаљини, након што је испалила пет хитаца. Није рекла ни реч. Није одговарала на питања. Није могла, а није ни хтела да говори. Чак и кад је оптужена за убиство супруга. Ћутала је и кад је ухапшена. Одбијала је да призна или порекне кривицу. Никад није проговорила.

•ТЕО Он је амбициозни млади психијатар и има само једну опсесију: да наведе Алишу да поново проговори и открије тајну њене тишине. Уверен је да ће успети тамо где су сви други оманули и да ће извући из ње бар неку реч. Али, ако Алиша ипак проговори, да ли ће он желети да чује истину?

2. „Тихи пацијент“ Алекс Мајклидис

•Седам је сати ујутру. Пуковник и госпођа Бантри се буде и проналазе у својој библиотеци мртво тело девојке у вечерњој хаљини, с доста шминке на лицу размазане по образима. Ко је она? Како је доспела ту? И како је повезана с другом мртвом девојком чије је изгорело тело касније пронађено у напуштеном каменолому? Угледни пар позива госпођицу Марпл да расветли тајну... пре него што крену гласине.

3. „Леш у библиотеци“ Агата Кристи

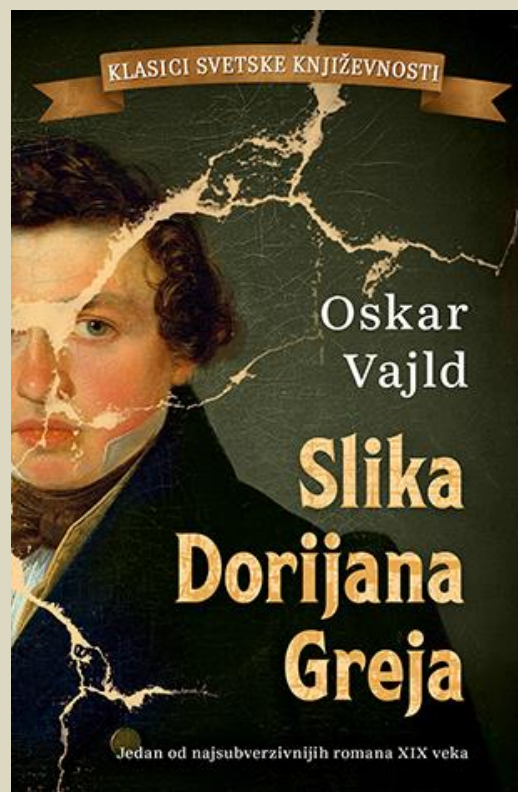
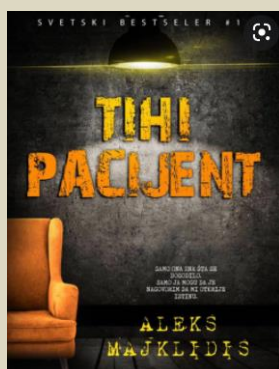
• „Дивергентни“ је први роман америчке ауторке Веронике Рот и први део истоимене трилогије. Радња је смештена у дистопијском Чикагу и, имајући у виду тему књиге, као и циљну публику, често се упоређује са осталим популарним дистопијским романима, као што су „Игре глади“.

4. „Дивергентни“ Вероника Рот

• Доријан Греј је харизматичан младић из високе класе енглеских племића који мами завидне погледе многих људи. Као такав, постаје занимљив сликару Базилу. Од њега на поклон добија насликани портрет, а како је и сам опчињен својом лепотом, у истом тренутку пожелеће да вечно задржи своју лепоту и младост. Заслепљен својим идеалима, ни не слуги да ће му се жеља остварити, али ни да ће његова похлепа и жудња имати високу цену. Тиме Доријан почиње сам да кроји своју трагичну судбину.

5. „Слика Доријана Греја“ Оскар Вајлд

Наталија Миљковић II₁

СЕДМА УМЕТНОСТ

"Knives Out"

Амерички мистериозни филм. Прати главног детектива који истражује смрт патријарха богате, нефункционалне породице. Радња филма се врти око породице Харлана Тромбија, богатог мистериозног романописца, који прославља свој 85. рођендан у својој вили у Манчестеру. Следећег јутра, Харланова кућна помоћница Фран, проналази га мртвог. Полиција верује да је Харланова смрт самоубиство, али приватни детектив Беноа Блан који је анонимно плаћен мисли супротно.

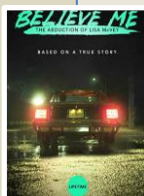
"Clouds"

Драма која говори о потресној и истинитој причи о Зеку Соубиеку, 17-годишњем амбициозном кантаутору из Минесоте који је, након што му је дијагностикован редак облик рака костију, постао хит Јутјуб сензације својом песмом „Clouds“.

"Interstellar"

Брижни отац Купер посветио се мирном животу фармера на имању на којем живи са својом децом. Када научници открију рупу у свемиру која би људској врсти могла омогућити међузвездано путовање, обратиће се управо њему како би кренуо на пут с којег можда и нема повратка. Филм истражује причу човековог постојања који је рођен на Земљи, али му није суђено да на Земљи и умре.

"Believe me – the abduction of lisa mcvey"

У ноћи када планира себи одузети живот, 17-годишња девојчица је отета и схвата како се мора борити да остане жива. Успева наговорити свог нападача да је пусти, али кад се врати кући, нико не верује њеној причи, осим једног детектива, који сумња да ју је отео серијски убица.

"The social network"

Овај филм истражује тренутак у којем је измишљен „Фејсбук“ – кроз мишљења ултра-паметних младих људи који, свако за себе, тврде да су били ту приликом његовог настанка. Оснивач Напстера, Шон Паркер, који је представио Фејсбук улагачима из Силицијумске долине и близанци Винклвос, Закербергове колеге са Харварда који тврде да им је он украо идеју, због чега су га тужили за крађу ауторских права. У овом вишеструком портрету слике успеха у 21. веку, свако од јунака има своју причу, своју верзију тога како је настао Фејсбук – од младалачке фантазије до његове коначне стварности.

Наталија Миљковић II1

СЕРИЈСКИ ПРОГРАМ

"The clickbait"

Радња серије почиње нестанком наизглед брижног и преданог супруга, отац двоје деце, Ника Бренера, али убрзо се на друштвеним мрежама појави његов бизаран видео у којем, претучен држи неколико натписа, а који упућују на то да злоставља жене, да је убио жену те да на пет милиона прегледа умире. Овај потресан снимак дигао је његову породицу, као и полицију, на ноге те се упуштају у потрагу која ће открити како је наизглед складна и савршена породица далеко од тога...

"The undoing"

Радња прати живот Грејс Фрејзер, успешне терапеуткиње и породичне жене. У браку је са дечјим онкологом Џонатаном, са којим има сина. Он похађа најелитнију школу у Њујорку а пар живи мирним животом о каквом је Грејс одувек маштала. Међутим, све се мења из корена када њен муж нестаје, а клупко догађаја креће да се одмотава. До јавности стижу ужасна открића о његовој прошлости, те је она као мајка приморана да започне нови живот са сином.

"That 70's show"

Смештена у предграђе Висконсина, кућа породице Форман је средиште дешавања серије. Све проживљавамо кроз причу Ерика Формана који живи са својим претерано конзервативним оцем Редом, добродушном мајком Кити и сестром Лори. Члан породице током серије постао је и Ериков пријатељ Худе који се уселио у подрум кад му је мама отишла из града.

"How i met your mother"

Америчка хумористичка ТВ серија. Радња серије смештена је у 2030. годину, али се она одиграва у садашњости, јер отац препричава деци како је упознао њихову мајку. Прича почиње крајем 2005. године, а свака епизода представља корак напред ка упознавању његове садашње жене.

"Lupin"

Прича прати професионалног лопова имена Асане Диоп, јединог сина имигранта из Сенегала који је дошао у Француску тражити бољи живот за своје дете. Када је Асан био тинејџер, богати и моћни Хуберт Пелегрини, послодавац Асанеовог оца, подметнуо је његовом оцу крађу скупе дијамантне огрлице, а он се од срама обесио у својој затворској ћелији. Двадесет и пет година касније, инспирисан књигом о господину лопову Арсену Лупину, коју му је отац дао на његов рођендан, Асане креће осветити се породици Пелегрини користећи харизму, мајсторство лоповлука, подметања и прерушавања како би открио Хубертове злочине.

Наталија Миљковић II1

ДА ЛИ СТЕ ЗНАЛИ...?

Постоје неке чињенице које су свима нама још увек непознате. Међутим, свим овим уласком у „свет технологије” постале су нам приступачније. У овом тексту ће бити неколико чињеница за које, претпостављам, нисте знали.

Да ли сте знали да човек, након што схвати да је изгубио телефон, упада у стање које се најсличније може описати као сазнање о смрти блиске особе?

Јесте ли знали да мачке не осећају слатак укус?

Јесте ли знали да је немогуће кинути отворених очију?

Да ли сте знали да комарци имају зубе?

Да ли сте знали да риба која живи испод 800 метара испод површине мора нема очи?

Да ли сте знали да се ајкуле никада не разбољевају, јер су имуне на све познате врсте болести?

Да ли сте знали да Монт Еверест није највећа планина? Постоји Мауна Кеа, на Хавајима, која је за 1.355 метара већа од Монт Евереста.

Да ли сте знали да је Месец некада био део Земље?

Да ли сте знали да сваки десети Американац не зна наћи Америку на карти?

Да ли сте знали да је кафа друга најпродаванија роба на свету? Кафу једино побеђује нафта.

из пера Преводачке секције

ЕМОЦИОНАЛНА ИНТЕЛИГЕНЦИЈА

Емоционална интелигенција је способност сагледавања, управљања, изражавања и емоција која важи за нас или за друге. Како утиче на лични живот? На посао? У односу према другима? Како се развија?

Објашњава и саветује Дана Кастро, психолог

ШТА ЈЕ ЕМОЦИОНАЛНА ИНТЕЛИГЕНЦИЈА?

Емоционална интелигенција (скраћено на француском EI или IE) представља способност коју имају неке особе да препознају, разумеју и регулишу сопствене емоције, да декодирају емоције других, како би доносили одлуке и реаговали у складу са њима. То је повећана свест о сопственим емоцијама, и емоцијама других што омогућава боље прилагођавање сопствених поступака, дефинише психолог Дана Кастро. Емоција је сигнал који увек открива ствари о себи и другима. Пример емоционалне интелигенције био би прихватање критике без узрујавања или слома. Прва употреба термина емоционалне интелигенције приписује се Џону Мајеру и Питеру Саловеју 1990. године првим психолозима који су је концептуализовали. За њих, емоционална интелигенција се врти око четири гране:

Опажање и процена емоција (себе и других) путем вербалног и невербалног језика.

Интеграција и асимилација емоција да би олакшали и побољшали процес и перцепцију.

Препознати поље опција (у смислу знања) разумети њихове механизме, њихове узроке и последице.

Управљање својим емоцијама и емоцијама других.

КАКО ИМАТИ САМОПОУЗДАЊЕ?

Имајте самопоуздања. Овај осећај није увек лако осетити. Шта је самопоуздање? Како бити самоуверен? Физички? Како повратити самопоуздање након депресије? Или у приватности?

Одговара Дана Кастроа, психолог

ШТА ЈЕ САМОПОУЗДАЊЕ?

„Самопоуздање је осећај, визија себе која се састоји од мноштва елемената који долазе из себе али и споља“, дефинише Кастро, психолог. „То је осећај способности, да увек можемо да се носимо са једноставним компликованим ситуацијама знајући да ћемо се извући из тога.“

ШТА ЧИНИ А ШТА НЕ ЧИНИ САМОПОУЗДАЊЕ?

„Самопоуздање се ствара или губи из различитих разлога“, примећује психолог. То произилази из споја два елемента:

Слика коју неко има о себи: „Оно што неко мисли о себи и начин на који говори о себи је фундаментално када говоримо о самопоуздању, како бисмо приписали заслуге за добре ствари које радимо. Људи који константно не успевају да мере немају самопоуздања, јер себе не виде на реалан начин, њихов поглед на њих је изобличен. Ако су у већој анксиозности, говоре себи да нису у стању да се изборе са ситуацијама и не успевају због недостатка самопоуздања.“

Окружење: „Окружење у којем живимо и односи у којима смо веома важни јер обликују представу коју имамо о себи. Самопоуздање често има везе са сликом за коју мислимо да други имају о нама.“

Преведено са странице:

<https://sante.journaldesfemmes.fr/magazine/psychologie>

Мајка се много бринула: „Што ли га још нема“

Скромна жута кућа налазила се на крају малог села, у њему не бејаше ниједна шака људи. У кући је почела једна, скоро па и учестала, прича сваког човека нижег слоја, а завршила се и једна од битнијих прича за човечанство.

Доба рата и прераног сазревања није заобишло нашег јунака. Лазара. Остао је без оца, а сада је и он морао да напусти мајку и да је остави саму, његова браћа још као мали умрли су од болести. У малу прашњаву торбу ставио је одећу, то јест све оно што је имао. Гледајући лице своје мајке и трошне старе зидове куће, борио се са сузама и стискао је својим мршавим рукама наслон старе столице. Дошло је време да крене и чврсто загрливши мајку, која га је уплакана испраћала, кренуо је у још мрачнији свет, или можда ипак не.

Падање мајчиних суза било је усклађено са његовим тешким корацима, споро. Сеоски пси лајали су тихо и птице су певале неку тужну песму, и сам Лазар је у себи носио тугу. Дошао је у велики град, и започео велику борбу, рат против потурица. Није имао пријатеље и није се трудио да их нађе, увек се држао сам и користио је свој разум. Након сваке борбе постајао је све јачи и бољи, али свака борба одузимала му је нешто, а то је воља за враћањем кући. У борби на садашњем Зеленом венцу чуо је јак пуцањ и затим молитву једног војника у којој је споменуто реченицу „За понос моје мајке“. Лазара то није натерало на помисао да се врати кући, дало му је несвакидашњу жељу да постане херој. Битка код реке Галовице била је најзахтевнија и у тој борби страдало је мноштво живота. Ноћ пред битку Лазар одлучује да пошаље писмо мајци. У писму је говорио о томе како планира да остане у Београду након рата. Писмо је стигло мајци која је била неписмена, и у коверти је било нешто новца, син јој је послао.

Мајка се насмејала и себи у браду рекла: „Што ли га још нема“. Сличну реченицу чуо је и Лазар, „Нема га више, непријатељ је повукао војску“, Лазар се тада осмехнуо и испустио свој последњи дах. Мајка је до краја живота чекала свог сина, не знајући да је он тај који је спасио народ од непријатеља и постао херој, умро је за понос своје мајке и земље.

Анђела Јовановић II1

Како замишљам будућност?

На питање шта је поента живота и који су нам главни циљеви, многи као одговор користе савет да је најбитније живети за тренутке који се дешавају сада, живети за садашњост и не чекати сутра како би нам било лепо. Ипак, неизбежно је говорити о будућности и размишљати о стварима које ће нас сачекати за пар година.

Кроз дуги низ година нашег одрастања непрестано смо суочени са питањима попут оних шта бисмо волели да будемо када одрастемо, како изгледа наш свет из будућности и које нове ствари желимо да видимо у њему. Таква питања непрестано круже око нас, па нека залутају и у наше снове. Једне јесење вечери, док је напољу падала киша и звук њеног лаганог ударања о олук допирао до моје собе, замишљала сам ствари које бих волела да избришем из света који нас окружује. Себи сам постављала питање да ли су главни разлог зашто бих променила овај свет људи или пак сама природа и догађаји у њој. Иако ме је киша успављивала, моја размишљања и потрага за одговором на претходно питање су се настављали. На тренутак сам затворила очи, а онда када их поново отворила простор у ком сам се налазила био је другачији.

Налазила сам се у библиотеци са књигом у руци. Књига коју сам држала носила је назив „Потрага за бољим животом“. Библиотека је било огромно, тихо место. У једном тренутку испред мене се створио човек са особинама робота који ми је поручио да књигу коју држим задржим код себе и да се водим читањем

њених страница. Када сам изашла из библиотеке, нашла сам се у главној улици великог града који је био, за разлику од наших великих градова, веома тих и миран за живот. У ваздуху су летеле, претпостављам, машине из нових, напредних технологија које су имале своју појединачну улогу. Звук аутомобила, ковачких радњи и фабрика био је готово нечујан. Такву мелодију наше реалности замењивала је песма птица. То је било све оно што сам на први поглед видела око себе. Збуњена, нисам знала куда бих кренула у овом непознатом граду. Одлучила сам да помоћ затражим у књизи. Када сам је отворила, првих неколико страница биле су празне, на њима није било исписано ништа. Окретала сам је, покушавала да протумачим ову празнину, на тренутак се чак и забринула да у овом новом свету не постоје слова, све док нисам отворила последњу страницу на којој је писало: „Бољи живот ћеш пронаћи ако кренеш путем којим те срце води“. Затворила сам књигу и кренула дуж улице. Пажљиво сам посматрала зидине око себе. Град је био уређен, по структури сличан некадашњим грчким градовима. У себи сам осећала да оживљавам неку врсту љубави према уметности која је у мом срцу била дубоко сакривена. Неколико корака после угледала сам обалу и кренула ка њој. Села сам на клупу која се налазила на плажи и посматрала немирно море и залазак Сунца. У једном тренутку сам одлучила да празнине своје књиге попуним. Тако је настао мој први роман.

Као и свему, и овом сну је дошао крај. Аларм је zazвонио и схватила сам да се налазим у свом кревету. Овај сан ми је донео одговор на питање којим сам мучила саму себе. Будућност треба замишљати онаквом каква ће бити добра за нас саме, она у којој ћемо се пронаћи и бити срећни.

Анастасија Митровић II1

ЕХО-ПРИЧА

ЕХОВ УМЕТНИЧКИ КУТАК

НЕЋУ ТИ ПОБЕЋИ

Нећу ти побећи, не стежи ме тако
говори птица из кавеза
не чупај перје
ни лептиру крила
боли
по чему се разликујем од других?
зато што сам златна? или рајска?
толико њих боље пева
лепше боје има
забићу канџе у твоје вене
сваки пут када грубо ухватиш за врат
ставивши натраг у тај рђави, златни
кавез
ускраћујеш ми слободу, огавни
створе
не читај! презирем твоје речи
не убијај цвеће за мене
побећи ћу једног дана
и не брини,
нећу ти остати дужна.

Миона Чолић IV₁

„ТАЈНЕ ЈЕСЕЊЕ НОЋИ“

Све је почело тако давно
Једне јесење ноћи
Док је дим излазио из кућа
И летео далеко у облаке.

Ноћ је била пуна бола
Непријатног, али не физичког.
Мисли су ми лутале свуда по соби
И покушавале да дохвате небо.

Сваког пута у томе би их спречио
благи поветарац
Који је журио као да ће закаснити
на воз
Сваког пута би ушао и изашао кроз
(отворен) прозор
И односио делове завесе са собом.

Чудан, помало хладан
Заледио је танке нити
Које су падале као перо
И љуљале се пред очима мојим.

Од те вечери све се преокренуло
Ливаде су потамнеле
Цвеће је процветало
Сенке су пале.

А.М.

„МОГУ ЛИ ТЕ ЗВАТИ ДУШО?“

Срце куца брзо
Као машина
Пумпа крв у цело тело
Као океан

Црвене усне на твојим образима
Кажу све што ја не могу
Питају те
Могу ли те звати душо?

Зашто не кажеш
Желим тако да те зовем
Ноћу, ујутру и дању
Све време

Могу ли те звати душо?
Када се пробудим и видим твоје
очи
Које већ посматрају моје
Могу ли?

А.М.

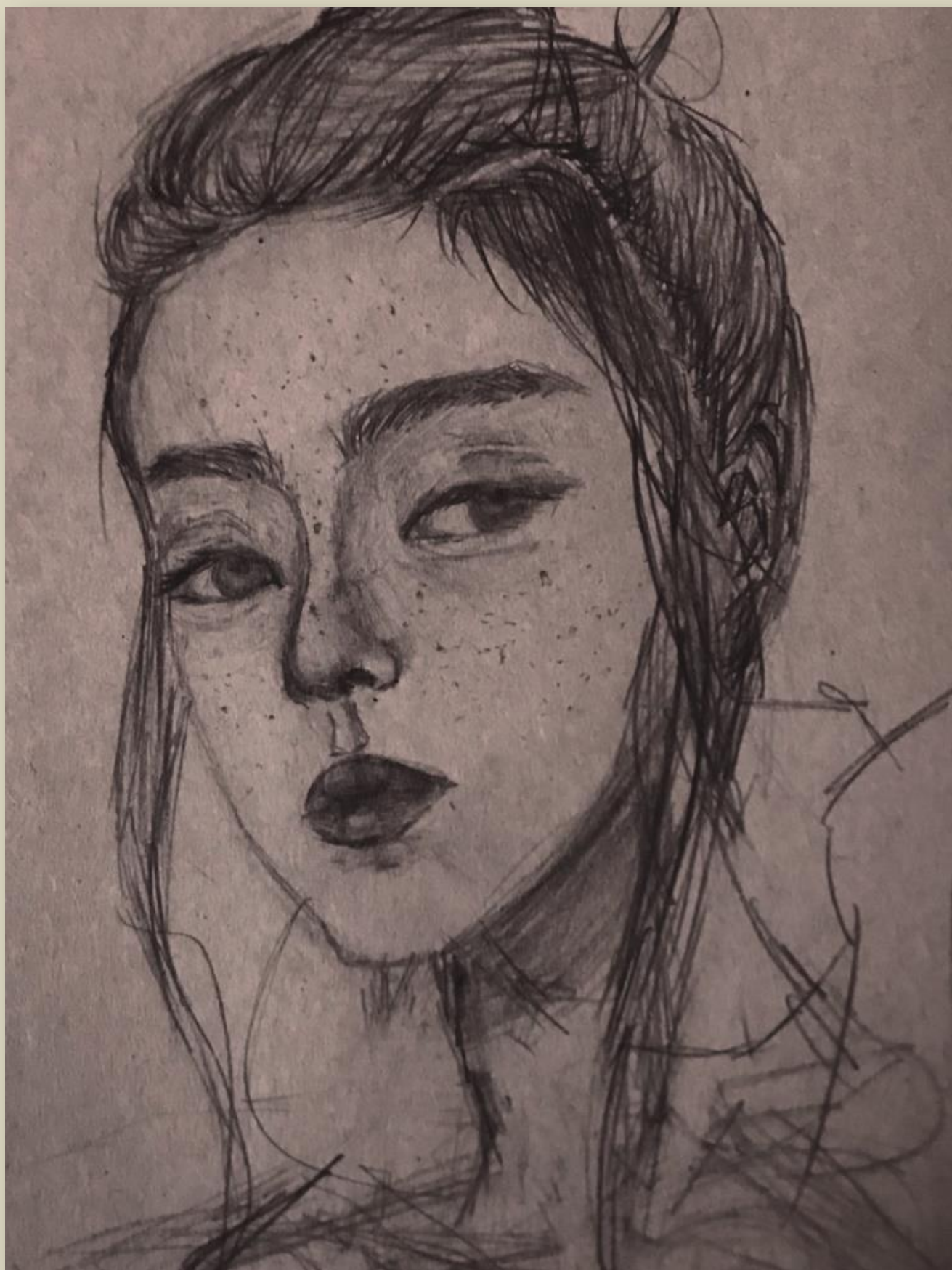
Софија Гашић I₁

Кристина Вуковић II₁

Софија Милисављевић II₁

Софија Гашић I₁